

Szerkesztőség

Árad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Árad Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Árad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 360 Lei.

Fél évre 180 Lei.

Negyed évre 90 Lei.

Havonta 30 Lei.

Hirdetések díjazás szerint
vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

A hadikölcsönkötvények.

Erdély polgárságának régi, meg nem oldott kérdése és fájdó sebé: az el nem intézett hadikölcsönkötvények. Árad polgári közönsége bizonyos erkölcsi együttérzésben áll a Temesvárott működő „Polgári Szervezettel”. Ez utóbbi most újból felszínre juttatta a hadikölcsönök ügyét és felirattal fordult a kormányhoz. A felirat többek között ezeket mondja:

— Alulírott Polgári Szervezet nemzetiségre, felekezetre és politikai pártállásra való tekintet nélkül bátorodik a magas kormányfigyelmét felhívni az államnak egy elsőrendű erkölcsi kötelességére, amelynek teljesítését a kormánytól várjuk és ezer meg ezer polgártársunk érdekében kérjük. A Magyarországhoz tartozott területek, — amelyeknek Romániához való csatolása teremtette meg a mai Nagyromániát — lakosságának a háború ideje alatt jegyzett hadikölcsönéről van szó. Szervezetünk ezen kérdésnek a köz szempontjából megnyugtató rendezése érdekében több ízben tett előterjesztést a magas kormánynak, de sajnálatosul vagyunk kénytelenek kon-

statálni, hogy mindezekig ez ügyben misem történt. Nyilatkozatok hangoztak el csupán kormányférfiak részéről, melyek elismerik ugyan a követelés jogosságát, de arra hivatkoznak, hogy mindaddig, míg Románia meg nem kapja a háborús jóvátételből reáeső részt, nem kívánható, hogy az állam a hadikölcsönöket konvertálja, illetve beváltsa.

— Annyit hangoztattuk már és annyi érvet soroltunk fel a követelés jogossága mellett, — mely a csatolt területek lakosságát nem zétiségre való tekintet nélkül érdekli, mert hisz valamennyien fésztekben annak idején a hadikölcsönök jegyzésében, — hogy ezuttal csupán annak az álláspontnak jogi és erkölcsi szempontból való tarthatatlanságára kívánunk rámutatni, mely szerint a hadikölcsönök az esetleges jóvátételi összegekből volnának beváltandók. A háború befejeztével Erdély és a Bánát legnagyobb része Romániához csatoltatott. Románia tehát a csatolt területeken Magyarország jogutódja lett. A modern jogszolgáltatásban senki által nem vitatott és feltétlenül megálló elv, hogy a jogutód felel elődjének mindenmü kötelezettségeiért. Románia hivatalosan is erre az állás-

pontra helyezkedett, amikor elrendelte a hadikölcsönkötvények felülbélyegzését, ami egyértelmű a nosztrifikálással. A felülbélyegzés óta azonban misem történt az államnak ezen saját állampolgáiraival szemben fennálló tartozásának rendezése érdekében. Fájdó sebé ez gazdasági életünknek, mert hatalmas tőkéket semmisít meg, de fájdó különösen azért, mert nem csak a nagy tőkével rendelkező bankok, hanem minden rendű és rangú testületek, városok, megyék árvapénztárak, jótékonycélu intézmények és ezer meg ezer kis ember, egész — sokszor egy hosszú életen át nehéz munkával szerzett és nélkülözéseki árán megtakarított — vagyontöredékét fektette hadikölcsönbe. A jogrendet, a jogrendbe vetett bizalmat sértendő, ha az állam azt kívánja, hogy állampolgárai önhibájukon kívül károsodjanak, hogy a sokezer kis egyszemélyes sok évi munkájának a gyümölcse elveszen.

Jogi és erkölcsi szempontból tehát nemcsak kötelessége, hanem érdeke is az államnak, hogy a hadikölcsönkötvényeket beváltsa.

— Az államnak beföldi adóssága a hadikölcsön, melynek beváltási kötelezettségéhez kétség nem fér. Talán felesleges felhívni

a magas kormány figyelmét arra, hogy ezért a körülbelül két és fél milliárd névértékű hadikölcsönért, — mert mindössze ennyiről van szó Erdélyben és a Bánátban, — a Romániának juttatott területek nagy gazdasági kincsei bőven kárpótolnak. Mindezekre való tekintettel és különösen tekintettel nem csak a gazdasági érdekekre, hanem a magasabb államra is, ismételtén és sürgősen kérjük, hogy a hadikölcsönkötvények ügyével komolyan foglalkozni méltóztassék. Megismételjük ezuttal ama régebbi előterjesztésünket is, mely szerint kérjük, hogy

1. a Magyarországtól Romániához csatolt területeken élő román állampolgárok román felülbélyegzésű hadikölcsönkötvényvel beváltassanak. Beváltassanak pedig olyan arányban, amely a békeszerződés által Romániának juttatott területek nagy gazdasági kincsének, erkölcsi, kulturális értékeinek és az itteni lakosság gazdasági érdekeinek mindenképpen megfelel, — történjék ez a beváltás akár készpénzben, akár új állami elidegeníthető, tehát gazdasági forgalom tárgyát képezhető és kamatozó címletek kibocsátása által.

2. a hadikölcsönkötvény tulaj-

Női testgyakorlás.

Írta: Strifler Ferenc.

Mi büszkéek vagyunk s örülünk, ha olykor-olykor, egy-egy kis női csapattal, akár a vívás, akár a testgyakorlás más ágazatában kiállhatunk a nyilvánosság elé. Ez nálunk rendkívül esemény számba megy és ilyenkor a nézők nagyszáma jobbadám azokból toborzódik, kik inkább a nők különlegesnek vélt produkciói mint a női gimnasztika iránt érdeklődnek. A mai művelt államokban egészen másként van ez. Angliában, Svédországban s különösen Dániában a nők sportolása, testgyakorlása éppen olyan fejlett mint a férfiaké. A rendszeres testgyakorlatokban, a novelő gimnasztikában ép úgy részesülnek a lányok, mint a fiúk. Korcsolyázás, uszás, evezésben ép oly ügyesek a nők, mint a férfiak. Az északi népek testgyakorlási rendszerének hatása erősen látható a dán lányokon. A pedagógiai testgyakorlással az iskolákban lá-

nyok, fiúk egyaránt azokat a testgyakorlatokat és dánrendszerű szerygyakorlatokat végzik, melyek egyenessé, hajlékonyá, ügyessé és erőssé teszik őket. A meglepésükön, járáson, álláson és minden mozdulaton a kifogástalanság, a tornázás hatása látható. Hogy ne vegyem túlságosan igénybe a türelmet, röviden fogom azokat a tapasztalatokat elmesélni, miket egy svéd-dán tornatanfolyamon 1913. évben Silkeborgban és utazásunk alatt egész Dániában Aarhus, Kobenhovenben tapasztaltunk.

Ami a dán nő testi ügyességét illeti, az feltűnik legelőször már a forgalmas utcákon, hol a kerékpárak százai forgolódnak, kanyarognak. Mosolyogva néztem többször mily ügyesen tartja a dán leány az egyik kezében a szinig teli teljes korsót, a másikkal pedig biztosan kormányozza gépét. A 6 éves kis dán leánytól kezdve a 96 éves öreg nőig, Dániában mindenki tud kerékpározni. Nem sport,

közlekedést eszköz ott a kerékpár. A kobenhaveni (Koppenhága) porcellángyárban 1000 munkásleány biciklivel jár.

Két dán leány mutatta be gyönyörű testtartással, kifogástalanul a silkeborgi tanfolyamon a magyar tornatanároknak az egyes gyakorlatokat. Az egyik a 20 éves Nilsen Gerda az évben végezte a kobenhaveni tornaképzőt. Mindkettőn két tűző tornászleányok, kik az erősebb, ugynevezett firs tornagyakorlatokat is mint pl. bómón a keletet, ribstolon a hátsó lefuggást, vagy a kéz állást, játszi könnyedséggel végezték. Nilsen a stockholmi Olimpiádon a dán női csapat zászlótartója volt. Andersen Emma a másik, szintén a csapat egyik kitűző tagja. E két leány állandóan lekötötte a figyelmünket a tornateremben és boncolástán alatt bemutatott kifogástalan mozdulataikkal és testtartásukkal, de nagyobb volt ámulásunk az ünnep napi evezős kirándulások alkalmával. A leányok, különösen Gerda,

ha különben nem, de legalább is úgy kezelték az evezőlapátot mint a férfiak. Versenyre keltek velem is, pedig már akkor a „Maros”-nak verseny szakifistája voltam. Ehhez hasonló, még férfiak is di cséretére méltó testi ügyesség és erőlkifejtő gyakorlatokat számtalan szor láttunk a dán leányoktól, kik minden férfias viselkedésük mellett is megtartották igazi nőiességüket és szerénységüket, mely azonban férfias önérettel és bátorsággal párosult. Ezt számtalan példával lehetne igazolni. Egy alkalommal a silkeborgi tornateremben tízperckor a ribstol mellett néhány tornatanár kérdésekkel ostromolta az egyik dán leányt. — Eközben egy főhadnagy katona is kolai torna- és vívótanár némi bizalmasodást engedett meg magának. De meg is járta, mert a dán leány úgy vágta mellbe a főhadnagyot, hogy az tántorogva dőlt a ribstolnak.

A tanfolyam elvégzése után a silkeborgi állomáson biciklivel

donosok az immár negyedik éve elmaradt kamatjövédelmet egyszerre és egy összegben visszamenőleg kapják meg.

A „Polgári Szervezet” beküldötte a feliratot a kormány minden tagjának.

Onálló bajor államelnök?

(Nagy botrány a bajor tartománygyűlésen.)

München. A bajor tartományi gyűlés teljes ülésén a bajor néppárt indítványt nyújtott be, mely azt kívánja, hogy népszavazással válasszák az ország élére önálló államelnököt. Az indítvány benyújtásánál olyan viharos jelenetek játszódtak le, amilyenek a bajor parlament történetében eddig ritkán fordultak elő. Miután a bajor néppárt és bajor középpárt szónokai a javaslat érdekében, a szociáldemokraták, a demokraták és a parasztpártiak a javaslat ellen beszéltek, a kommunista Eisenberger lépett a szónoki emelvényre és a jobboldal viharos ellenmondásai között kijelentette, hogy arcátlan képmutatás az az állítás, hogy a néppárt által kívánt államelnök a pártok felett állna. A jobboldali pártok azáltal, hogy a javaslat mellett szóltak, hazadrulást követtek el. Ezekre a szavakra a jobboldalon nagy felháborodás keletkezett. A ház mindkét oldaláról nagyszámu izgatott képviselő csoportosult a szónoki emelvény körül. Graf bajor néppárti képviselő Eisenberghez sietett és ütést mért rá. Eisenberger képviselő, az incidens alatt is a szónoki

emelvényen tartózkodott folytatta ezután beszédét s midőn ezt ezekkel a szavakkal fejezte be: „Le az államelnökkel! Le monarchia előkészítőivel!” A szavazásnál a ba-

A Wiener Komerzial-Bank igazgatói.

(Újabb előállítások. — Rendőri vizsgálat a vidéken.)

Budapestről jelentik: A Wiener Komerzial-Bank ügyében a rendőrségi nyomozás Márkus Sándor, Baron Ottó, Pogány Miklós és Gál László igazgatók letartóztatásával még nem fejeződött be. Amint már hírt adtunk róla, a rendőrség abban az irányban is kutat, hogy a négy igazgató saját bankjukon kívül mely idegen bank cégekkel állott üzleti összeköttetésben.

A nyomozásnak ez a része nem arra volt kíváncsi, hogy letéteket és safe-ban elhelyezett értéket mely bankban őriznek, hanem feltételezte, hogy a négy igazgató nemcsak a Wiener Komerzial-Bankban, de másutt is lebonyolította rejtett üzleteinek egy részét. A nyomozás ebben az irányban ugyancsak a könyvvizsgálatokból merítette az adatokat s szerdán a felgyűlt bizonyítékok alapján odáig jutott, hogy Bartha Gyula rendőrtanácsos parancsot adott ki az egyik legnagyobb és legismertebb fővárosi bank- és tőzsdébizományos cég, a Lukács Vilmos és fia cég két tulajdonosának előállítására. A Bank-tca 5. számú üzlethelyiségéből szerdán délután a rendőrségre kísérték a detektívek Lukács Nándor és Baron

Brumó néppárt indítványát a bajor néppárt és a bajor középpárt szavazatával, szemben a demokraták, a parasztiak és szocialisták 56 szavazatával, elfogadták.

Brumó igazgatókat s lefoglalták azokat az üzleti könyveket, amelyekre a nyomozásnak szüksége van. A banküzletet pedig bűnügyi zárlat alá vette a rendőrség s zárgondnokul a Zoltán Zsigmond és Társa bankcék tulajdonosát rendelte ki. A Lukács Vilmos és Társa cég komitensei természetesen rendelkezhetnek betéteikkel, a céget azonban a zárgondnok vezeti. Lukács Nándort és Barón Brumót kihallgatásuk után őrizet alá helyezték.

Baron Brumó testvéröccse Baron Ottónak, a Wiener Komerzial-Bank letartóztatott igazgatójának s a könyvvizsgálatok megállapították, hogy a legkérivőbb üzleteket Baron Ottó öccse közvetítéssel a Lukács-céggel kötötte. A rendőrség tehát szükségesnek tartotta Baron Brumó és Lukács Nándor őrizet alá helyezését. A négy letartóztatott igazgatót ismételen kihallgatták s több szembesítés történt.

Békéscsabáról és Orosházáról is megérkeztek a kiküldött rendőrtisztviselők és detektívek jelentéssel, amelyek arról számolnak be, hogy mindkét helyen sikerült lefoglalni nagyobb értékeket egy-egy bankcégnél, amelyekkel a le-

tartóztatott bankigazgató szintén szoros összeköttetést tartottak fenn. A rendőri nyomozás egyébként még két-három napig eltart.

Budapestről táviratozzák: A Wiener Komerzialbank budapesti intézeténél elfogott csalás ügyében Pogány és Gál igazgatóknak a Lukács és Baron igazgatók ellen tett terhelő vallomása és a rendőrség birtokában levő terhelő adatok miatt Lukácsot és Baront is letartóztatták. A négy letartóztatottat holnap kísérik át az ügyészség fogházába. A Márkus testvérek a Békéscsabai és az Orosházai Kereskedelmi Bankok igazgatói igazolták magukat, hogy a manipulációkban részük nem volt és azokból hasznuk sem származott.

Arad költségvetése.

(Még nem állapították meg a múlt évi deficitét.)

A városi tanács mai ülésén fejezte be a Berzován János főszámvévő által benyújtott 1923-24. évi költségvetést tervezet tárgyalását. A tanács a költségvetés tervezetét visszaadta a főszámvévőnek, mert azon nagy fontosságú átalakításokat kell eszközölni. Ugyanis a főszámvévő a költségvetés tervezetét 1923. április elsejétől 1924. április 1-ig készítette el és egy közben jött belügyminiszteri rendelet értelmében a költségvetési év ezen túl mindig januártól januárig tart. A tizenkét hónapra tervezett költségvetést ezért most át kell dolgozni kilenc hónapra, mert az idei költségvetési év április elsejétől 1924. január elsejéig fog tartani. A tanács általánosan elfogadta a tervezetben feltüntetett bevételeket és kiadásokat, de az elmúlt év pontos deficitjét még nem lehet megállapítani. A költségvetés átdolgozását jövő héten hétfőn vagy kedden fejezi be a főszámvévő. Georgescu János belügyi vezérfelügyelő, prefektus a jövő héten Bucarestbe utazik és magával viszi a város kilenc hónapra átdolgozott költségvetését és jóváhagyás végett benyújtja azt a belügyminiszternek.

Bonyodalom

Tutenkhamen körül.

(Ki a felfedezett királysir?)

A világsajtó hetek óta foglalkozik azzal a szenzációval, hogy Carnarvol lord Luxorban felfedezte Tutenkhamen egyiptomi fáraó sírját. A sir csodálatos díszítéseiről és gazdag kincseiről hasábokat irtak a lapok. A világ legnagyobb lapjainak megbízottjai jelentek meg Luxorban, hogy tudósításokat küldjenek a nagy szenzációról. A sir ümepélyes megnyitásánál megjelent a belga királyné, I. Fuad egyiptomi császár és császárné, miniszterek és államtitkárok voltak jelen a nagyszerű történelmi lelet: Tutenkhamen sírjának feltárásánál. Ma azután újabb szenzációt kellett egy világhírű egyiptológus nyilatkozata, amely

és hegedűtökkel állt Nilsen Gerda bucsuzáskor, midőn Aarhusba indult vonatunk. Aarhus Dánia tengeri kikötő városa egyvonalban Silkeborggal, attól 35 kilométerre. Aarhusba megérkezve, legnagyobb bámulatunkra ott találtuk kiszállásunk alkalmával Gerdát az állomás perronján biciklijével és hegedűjével. Ki volt még pirulva, de már nem is lihegett, ki volt pihenve.

Aarhusban a tengerparton lapos kavicsokat szedtünk s versenyeztünk a dán leányokkal a kavicsdobásban, a tenger sima tükrére csapva a kavicsot, sima ugrásokra kényszerítve azokat. A leányok ebben ügyesebbek voltak, mint ml. Uszásban szintén elsőrendűek a dán leányok. A tenniszés szintén igen elterjedt. A dán iskolákban az uszást is tanítják a tornával kapcsolatban s a torna alól felmentés nincsen. A tornatermekben nyitott ablak mellett foly a tanítás. A legfontosabb helyisége az iskolának a tornaterem, mely nélkül józan ész iskolát el sem képzelhet. Annak a gimnaztikai rendszernek, melyet több mint három évtizede alkalmaznak a dán iskolákban, irigylésre méltó eredményét az egész mű-

velt világ elismeri. Mi is szomoruan láttuk, hogy a mi hölgyeink az összehasonlítás után hol állanak a testgyakorlás terén. Nálunk a női testgyakorlás még bölcsőjében ringatózik, de jó kezében, kedvező körülmények között nagyon szép fejlődésnek indulhat. Ugy a rátermetség mint az igyekezet és jóakarát a mi leányainkból nem hiányzik. Ez pedig a legfontosabb. Megértve a mai kor szellemének nagyon komoly figyelemre méltó szavát, midőn a létért való küzdelemben a nőnek is ki kell venni a részét, hiszen mind inkább keresik fel azokat a pályákat, melyeken eddig férfiak működtek és hol még a férfiero is erősen igénybe van véve, akkor azok az eszközök, melyek a szervezet ellentálló képességét fejlesztik, feltétlenül szükségesek a nőknél is. Mivel pedig a kulturembernek a testgyakorlatok és nemes sportok állanak rendelkezésére, hogy testi erejét és ügyességét fejlessze egészsége érdekében, e testgyakorlatokban és nemes sportokban: uszás, evezés, vivás, korcsolyázás, könnyű atletikában stb. a leányoknak, nőknek is kell érvényesülni. Ne a káros szenvedélyek elsajátításában kelljen a nő versenyezni, hiszen szo-

moruan tudjuk, hogy több dologban már vezetnek is. Sokan jobban tudnak kártyázni, cigarettázni stb. mint a férfiak. De nemcsak a férfias munkát végző nő szorult testi erejének és ügyességének fejlesztésére, hanem az anya is, ugy gondolom fokozottabb mértékben. Ennek fiziológiai kriteriumait főlegesen vitatni, hiszen érzi ezt minden jó anya, ki szereti gyermekeit. Ezekről az anyáktól várjuk testi képzésének az igazi szakemberek által alkotott gyönyörű perspektívájának erős támogatását. Ne az a cél legeljen előttünk, hogy leányainkból mihamarabb nagy, leány, eladó leány legyen még nevelésük befejezte előtt, mert az rendszerint megbosszulja magát és ezekből a leányokból lesznek a gyermekanyák, kik a várt boldogság helyett elégedetlen, koravén anyjukká lesznek gyermekeiknek. Vezessük leányainkat az egészség útjain a testfejlesztés csarnokába, hol az idegrendszer nehéz munkája után felrisszülve, új erőt nyer, homán azután káépeve, az étellel járó súlyos terheket könnyebben viseli el, mint a múltban, amikor a nő még vértelenül állott elleneségei előtt.

szerint a felfedezett sir nem Tutenkhamen, mert Tutenkhamen sírjában Armeis fáraó fekszik. A felfedezett sir, amint Benedite professzor egyiptológus mondja, nem királyi sir, hanem valami földalati rejtékhely, ahová Tutenkhamen fáraó holttestét akkor még, úgy látszik, ideiglenesen helyezték el. Történelmi adatok bizonyítják, hogy Armeis fáraó határtalan gyűlölettel viseltetett elődje, Tutenkhamen iránt és ezért nem engedte, hogy az előre feldiszipelt, kincsekkel megrakott sírban elhelyezzék. Tutenkhamen hívei kénytelenek voltak a nagy fáraó holttestét a most megtalált üregben elrejtetni. Tutenkhamen fáraó igazi sírboltja az, amelyet 1912-ben Davis tudós mint Armeis fáraó sírját fedezett fel.

Bál után.

(Családi tragikomédia két felvonásban.)

amely annyiban hasonlít a rendes családi tragikomédiához, hogy, ez tényleg megtörtént. Itt Aradon történt meg 1923-ban, a farsang végén.

Szereplők: A szokásos háromszög. Első felvonás a Fehér Kereszt báltermében történik. A fiatal férj nemrég hozta Budapestről bájos feleségét. Üzleti ügyekben járt ott és megismerkedett a szegény, de tisztességes leánnyal és elvette feleségül. A férj beközömbösödött kereskedő típus. De ez nem árja ki azt, hogy a pesti élethez szokott asszonyát bálakba vigye, mert neki szórakozni kell. A második négyes végső akkordját elhangzanak. A fiatal feleség egy jó képű ifjú karján a férj mellé libeg. Arca piros. Pihog és fáradt. Az ifjú meghajtja magát és távozik.

Férj: Nagyon sokat táncolsz azzal a kereskedő segéddel.

Feleség (arca még pirosabb lesz): Az nem segéd, hanem üzletvezető.

Második felvonás: A fiatal pár lakása. Az asszony egyedül van. Csengetés. Megérkezik az üzletvezető.

U. V.: Kezet csókolom, eljöttem.

Feleség: Mindjárt itthon lesz a férjem. Csengetés. Jön a férj. Megvan lépve amikor meglátja az U. V.-t. Külsőnös üdvözlés, némi da dögással körítve.

U. V.: Fontos beszélni valóm van önnel. Négy szem közt.

A fiatalasszony eléri a célzást és kimegy. Az U. V. és a férj egyedül maradnak.

A férj (leplezett izgatottsággal): Parancsol valamit?

U. V.: Nem, csak tudomására akarom adni, hogy szerelmes vagyok a feleségébe.

Férj (elsápad. Erőltetett nyugodtsággal): Ezt ne nekem mondja, hanem a feleségemnek.

U. V.: Már neki is megmondtam.

Férj (átszól a másik szobába a feleségéért, aki az ajtónál hallgat): Gyere csak be.

Feleség bejön. Nagyon izga-

tott). Azt mondja ez az ur, hogy szerelmes beléd és ezt már neked is tudtadra adta. Igaz?!

Feleség (remegve): Igaz...

Férj: És te mit mondtál neki?

Feleség (elsírja magát. Szeretne elájulni, de nem tudja, hogy melyik férfi nyakába essen): Én is szeretem őt és ha elválnék elvesz feleségül.

Férj (folyton fokozó kiabálással, amely ordításba fajul): Ugy?! Hát így kijátszol a hátam mögött! Ezért hoztalak én le Aradra a nyomorból!! Így hálálod meg!... Egy percig sincs itt tovább helyed! Indulj a barátoddal! (Formálisan kidobja őket.)

Az U. V. és a fiatal asszony lehajtott fejfel távoznak.

Feleség (az utcán): Erre számíthattunk volna.

U. V. (hátran, önbizalommal): Erre számítottam...

Az új pár most együtt lakik. Egy válópörrel és talán egy házassággal több lesz Aradon.

(solt.)

Az Acsev. bérletjegyei.

(Incidensek a vonaton. — A CFR. által bélyegzendők a kedvezményes jegyek.)

Kellemetlen meglepetés érte azokat, akik tegnap március elsején és ma másodikkán az arad-brádi vagy a többi Acsev. vonalon utaztak és szabadjegyre bérlet — vagy másféle kedvezményes jegyre voltak.

Március elsejével a CFR. megszüntette ezeknek a jegyeknek az érvényét, amennyiben nincsenek a CFR. aradi kerületi igazgatóságának felülbélyegzésével ellátva.

Az utasok azzal védekeztek a mikro meglehetősen nagy összegű bírságot róttak ki a vonaton emiatt reájuk, hogy **erről a rendelkezésről nem tudtak.** A vasúti közegek ezzel szemben arra hívtakoztak, hogy a vasúti pénztárnál hírdetmény van kifüggesztve, amely szerint a jegyek közül elseje után csak a felülbélyegzettek az érvényesek. A bérletjegyesek vagy szabadjegyesek természetesen ezt a hírdetményt nem láthatják, mert hiszen például a bérletjegyes épen azért vette a bérletjegyet, hogy a **pénztárhoz ne kellessen mennie.**

A tegnapi és a mai sok kellemetlenséget minden bizonnyal az okozta, hogy ezt a rendeletet **nem publikálták elég széles körben,** amely pedig úgy Aradon, mint a megyében igen sokakat érdekel és közvetlenül érint. Ezekből az esetekből az a tanulság, hogy az Acsev. által kibocsátott szabad, kedvezményes és bérletjegyeket **haladéktalanul le kell bélyegzettezni a CFR aradi kerületi igazgatóságánál,** mert csak ez ad továbbra is érvényt a jegyeknek.

Zsidókérdés az alkotmányban.

(Éjjeli Interpellációs ütések. — Az egyetemi ifjuság továbbra is ragaszkodik a numerus clausushoz.)

Érdekes ponthoz jutott az agrárreformot tárgyaló bizottság — véglegesen rendelkeztek a zsidók jogairól és elhatározták, hogy minden erre vonatkozó rendeletet bevesznek az alkotmányba. Bucaresti jelentéseink a következők:

Bucuresti. Az alkotmányreform parlamenti bizottsága az általa nacionalizálását tárgyalta. Elismerik a már feltárt területek tulajdonjogát és azt, akitől a területet kisajátítják, kellő mértékben kárpótolni fogják. A fel nem tárt területek kisajátításánál a régi tulajdonosnak elsőbbségi jogot adnak.

Bucuresti. Az alkotmányreform parlamenti bizottsága tegnapi ülésén véglegesen rendelkezett a zsidók jogairól. Elhatározták, hogy minden zsidóra vonatkozó rendeletet bevesznek az alkotmányreformba és **nem ragaszkodnak az 1914. évi terminushoz.**

Bucuresti. A parlament alkotmányreform előkészítő bizottsága a zsidó kérdés elintézése után elhatározta, hogy **beveszi az alkotmányba az agrártörvényeket is** ezzel a bizottság befejezte tanácskozásait.

Bucuresti. A parlament szünetét március 28-ig meghosszabbították. A kormány elhatározta, hogy az alkotmányreform tárgyalása idején hetente egyszer **éjjeli ülést** fognak tartani, amelyen az interpellációkat terjesztik majd be.

A numerus clausus.

Egy bucuresti jelentés szerint az egyetem jogi fakultásán ma teljes rendben folytak a szigorlatok. Ezzel szemben egy újabb jelentés azt mondja, hogy az egyetemi hallgatók Bucurestiben ma újabb ülést tartottak, amelyen újból kimondották, hogy **ragaszkodnak a numerus clausushoz. Szombaton este újabb gyűlés lesz az ország összes egyetemi hallgatóinak bevonásával.**

Néhány nap előtt ugylátszott, hogy a béke helyreáll az egyetemeken és a zsidó egyetemi hallgatók tanulási szabadsága biztosítva van. **Anghiescu** közoktatási miniszter úgy nyilatkozott, hogy garanciákat kaptak és ennek folytán az egyetemek ifjúsága belátásra tér, nem következtek be. Az egyetemi hallgatók tegnap délután gyűlést tartottak és kimondták, hogy változatlanul ragaszkodnak a numerus clausushoz. Szombaton este újabb gyűlés lesz az ország összes egyetemi hallgatóinak bevonásával. Ez elé az újabb gyűlés elé jelentésünk szerint a bucuresti egyetem hallgatói azt az indítványt terjesztik, hogy a nagytűlés mondja ki ragaszkodását a numerus clausushoz. Előreláthatólag ezt a javaslatot elfogadják fogadni és ennek következtében a harc ismét kezdetét veszti. A kor-

mánynak eltökélt szándéka, hogy az egyetemeket nem nyitja meg mindaddig, amíg az ifjuság el nem áll a numerus clausustól, a nál is inkább, mert a zsidó hitközségek már teljesítették a hullák rendelkezésre bocsátása iránti kívánságot.

A műselyemről.

(Előadás a mérnökegyületben.)

Az aradi mérnök- és építészegyletben tegnap délután tartotta meg előadását nagyszámú hallgatóság előtt Meszlényi Emil vegyész-mérnök. A gyártási eljárások közül ismertette a Chardonné-, Viscos- és Pauli-féle, melyek közül behatóan a Chardonné-féle eljárást tárgyalta a gyártás minden egyes fázisában. Ismertette a pamutnak mint alapanyagnak egész feldolgozását. A pamutot először erős natronluggal kezelik, mossák, fehérítik, ezután a fehér cellulosét nitrálják, mely úgy történik, hogy 15% salétromsavból és 85% kénsavból álló tömény oldattal kezelik. Majd hidraulikus sajtóban a fölösleges savakat eltávolítják, kimossák és szárítják. Minthogy az így nyert nitrocellulózse erősen tűzveszélyes, azt Natriumhidrosulfid hozzáadásával denitratizálják, majd ether és alkoholban feloldják s az így nyert collodium oldatot hajszálvékony nyílású üvegszöveken keresztül sajtolták, víz alatti vezetve a fonalakról az oldószer lemosódik, a fonál megszilárdul, rugalmas- és hajlékony ságát megtartva, majd több szádnak egy hengeren történt összesorolása után a kész műselyem fonalat motollákra csavarják. Az előadást március 22-én folytatja az előadó s ez alkalommal a Pauli-féle eljárást fogja részletesen ismertetni.

Városi tejcsarnok

Aradon.

(Védekezés a tejhamistók ellen.)

Az Aradi Közlöny mai számában foglalkozott Arad város egészségügyi bizottságának ülésével, amelyen az aradi tejüzemiek kerültek szóba. A bizottság megállapította, hogy a tejhamistók ellen lehetetlen védekezni, mert bár milyen súlyos blintetést is rónak ki a lelkiismeretlen kufárookra, a tejjel alkalmával bebizonyul, hogy a közönség kilencven százalékát hamisított tejjel látják el. Ennek az egészségtelen állapotnak a megszüntetésére ma egy érdekes indítványt nyújtott be a városi orvosi hivatal Arad város vezetőségéhez. Az indítvány szerint a tejhamistók ellen rendszabályok nem lehet védekezni. A védekezés egyetlen módja a kofalkodás megszüntetése. A város közönségének ellátására naponta 70—80 ezer liter tej szükséges. Állítson fel a város egy központi tejcsarnokot és gondoskodjék a szükséges tejmennyiség beszerzéséről. Az indítvány bizonyítja, hogy ez a vállalkozás nagyobb befektetést nem igényel, jót jövedelmet is biztosítana a városnak. De ami a legfontosabb, ezzel elérhető az, hogy a város közönsége egészséges. Jó tejjel lesz ellátva. A tanács a legközelebbi ülésén foglalkozik az orvosi hivatal előterjesztésével.

Irodalom, művészet

Ladiszlay József.

(Negyedszázados színházi jubileum.)

Ladiszlay Józsefet, az aradi színház rokonszenves baritonistáját ünnepelte tegnap az aradi színház és az est közönsége színészkedésének negyedszázados jubileuma alkalmából. Az előadás megkezdése előtt a színpadon, a vasfüggöny mögött meleg, kedves és közvetlen hangulatu ünnepség játszódott le. Ladiszlay Józsefet pályatársai nevében Szendrey Mihály igazgató és Kallós József üdvözölték, majd Solyomos Ferenc nyújtotta át Ladiszlay tisztelőinek az ajándékát. A jubiléus néhány keresetlen szóban mondott köszönetet az ünneplésért és ezután felgördült a függöny, kezdetét vette a *Rip van Winkle* előadása. Ladiszlay József ez előtt tizenhét esztendővel alakította először Rip szerepét és azóta az egyike lett a legjobb szerepeinek. Tegnap este is illuziókeltő kitűnő Ripet kaptunk tőle. Hangban és játékban elsőrangú adottság. Már színpadrálpécekor zugó taps fogadta bizonyosságul annak, hogy Ladiszlay Józsefet Arad színházi közönsége szeretetébe fogadta. Az egyes felvonások után is többször meg kellett jelennie a lámpák előtt a publikum lelkes ünneplésére. Sajnos, a hirdetett elsőrangú szereplő közül négyet nem kaptunk, akik találtak valamennyien ürügyet arra, hogy az előadást lemondják. Z. Várady Margit, Kertész Vilmos, Balogh Böske és Győző Alfréd csak a színpadon szerepeltek. J. Halmos Mici ezúttal kitűnő diszpozícióban énekelt és játszott. Különösen a második felvonásbeli énekei tetszettek. Hudson kapitány Róna kitűnő szerepe. Inke Rezső a korcsmáros és Faludy Károly a polgármester szerepében keltettek sok derűtséget. A szép és összevágó előadás sikeréhez Selmeczy Mihály, Tibor Lóri, Tomay Masa, aki mint vendég játszotta Cathrine szerepét és Olasz Lajos járultak hozzá a jó előadás hoz. A kis Bérczy Gyurka ismét szaporította eggyel színpadi sikerének számát és nagyon kedves volt Kúrv Klárka is. Ezúttal a kórusok is szépen működtek. A zenekar dr. Buja Sándorral az élén hivatása magaslatán állott. Buja lendülettel vezénvelt. Az előadás után a Vadászkiért éttermében szakteritűes bankett volt amelyen Szendrey Mihály, Darvas Ernő és Sipos Zsigmond mondtak felköszöntőt az ünneplést Ladiszlay Józsefnek. (b. i.)

* A színház heti műsora. Szombat: Rózsika lelkem. C. bérlet. Vasárnap d. u.: Éj királynője. Este: Rózsika lelkem. A. bérlet.

* Steinitzer és Török fényképészeti szalonja. Bul. Reg. Maria No. 16., a Pannonia szállodával szemben, nyitva van reggel 9 órától (a déli órák alatt is) este fél 7 óráig.

* Feltűnő nagy sikert aratott Farkas Imre legújabb operettje, a Rózsika lelkem. A péntek esti bemutatót zsufolt nézőtér gyönyörködte végig és hívta sokszor függöny elé az operett szereplőit. Legkiemelkedőbb száma a Rózsika lelkemnek Balogh Böske és Bányász István apacstánca. Az operett vezetészerepeiben Galetta Ferenc és Halmos Mici aratnak nagy sikert. A Rózsika lelkem még szombatot és vasárnap este kerül színpadra.

* Az Éj királynője premier szereposztásban vasárnap délután kerül színpadra az aradi városi színházban.

* Várad Albert grafikai kiállítása a Kulturpalotában. A rendkívül művészi grafikai kiállítás naponta 10—11-ig, d. u. 3—7-ig megtekinthető. Csak pár napig marad nyitva.

Hogy áll a leu?

Március 2-án fizettek 100 lelért:

Párisban 7.90 frankot
Zürichben 2.50 frankot.
Budapestben 1400 koronát.

EZ NEM ARAD!

— Valópör a la Ujvidék. —

Vendéglős étlapokon látni néha: „Szelet a la Chateaubriand.”
Vagy: „Cotlette a la Duborrry.”
Vagy: „Felső a la Balzac.” Most egy ujvidéki lapban a szerelmi étlap egy egész különös menüpontját olvassuk. Ezen az alapon nyugodtan állíthatjuk, hogy van valópör is — a la Ujvidék. Tessék elolvasni:

NYILATKOZAT.

Kényszerítve érzem magam az illetékesekkel ezúton is tudatni, hogy minden mesterséges látszat mögött az a való, hogy feleségetől, Lichtnecker Iréntől elválok. Csakis az ő érdekei megkímélése miatt halasztom el a valópör megindítását rövid időre.

Ujvidék, 1923. febr. 27.

Patay Rezső.

Patay Rezső tehát, aki válik a feleségétől, mesterséges látszattal úgy tünteti fel a dolgot, hogy nem válik. Majd elvállik, hogy elvállik-e egyelőre azt adja tudat az illetékeseknek: hogy a látszat csal, ne hogy azt higgyétek, hogy én szeretem Irént, erről szó sincs, nyilvános bizonyítványt adok róla, hogy nem szeretem, ez a valóság, a többi nem gillt. Hogy mégse válok el tőle? Istenem. Vagy ur valaki, vagy nem ur. Az én feleségem, — akitől válok, — érdekel azt követelik, hogy ne válljak. De ez csak a látszat. Én válok. Hogy nem váltam még el? Nem engedik a feleségem érdekei. Viszont én az ő érdekeivel nem törődöm, tehát válok, illetve nem. illetve igen. Azaz dehogy. Persze csakis. Főképpen mindazonáltal. Szó sincs róla. Holott pedig mégis.

Az a hitem, hogy ezek a válóléteben lévő házastársak életük végéig boldogan fognak együttélni, akárhogy is beszél a faluban! Persze, a látszat ellenük szól, illetve mellettük szól, azaz válnak, de egyelőre egyik sem válik, mert együtt maradnak. Ez nem Arad, mert itt a házastársak még akkor is együttélnének, ha elváltak!

(f. t.)

Amerika kilép semlegességéből

(Keresik a német kérdés megoldási lehetőségeit. — Szigorított ostromállapot újabb megszállásokkal a Ruhr területen.)

Bonar Law az alsóházban több kérdésre válaszolva, igen figyelemre méltó kijelentéseket tett a Ruhr-kérdéssel kapcsolatban. — Ezekből a kijelentésekből következtetve az angol miniszterelnök, úgy látszik, mégis elhatározná magát valamelyes lépésre, ha Németország elfogadható javaslatot állna elő. Még nem tudni, hogy a washingtoni kormány miképpen fog bekapcsolódni az eseményekbe, egy azonban bizonyos: az amerikai közvélemény, kezd tudatára ébredni annak, hogy Európa beteg közgazdaságától fel télenül szenvedni fog Amerika közgazdasága is.

Newyorkban — mint már jelentettük, — nagy tiltakozó gyűlés volt, amelyen követelték, hogy Amerika lépjen ki semleges álláspontjából. — A gyűlésen Burah szenátor igen érdekesen fejtette ki a saját álláspontját. „Ugy népiünknek, mint kormányunknak joga van — mondja többek között, — hogy meghallgassák. A szőnyegen levő kérdés nemcsak Franciaország és Németország kérdése, hanem az összes népeké, amelyek résztvettek a háboruban, de különösen azé a népé, amelynek a háboru befejezése köszönhető.”

Mai számunkban már közöltük Harding tervét az új háboruellenes államszövetségről. Minden jel arra mutat, hogy Amerika feloldja Európával szemben tartott zárkózottságát és Anglián kívül már az olaszok is keresik a megoldási lehetőségeket a német kérdésben.

Párisból jelentik: A kormány közlése szerint a Ruhr vidék megszállásának költségei januárban és februárban 116 millió frankot tettek ki. Az Echo de Paris mai száma azt fejtegeti, hogy Anglia milyen körülmények között venne részt az esetleges, bekövetkező francia-német tárgyalásokon. Ha Franciaország, Belgium és részben Olaszország tárgyalásba kezdenek Németországgal, — írja a lap, — akkor Anglia sem vonhatja ki magát a tárgyalásokból. A legkívánatosabbnak azt tartaná, ha a három hatalom előre megállapodna Angliával a Németországtól való követelés tárgyában. Római jelentés szerint Mussolini olasz miniszterelnök a Ruhr vidéken levő helyzettel. Kijelentette, hogy Anglia ma sem változtatta meg ismeretes magatartását és Olaszország sem növelte az akcióban való részvételét. A helyzet azonban változnék, ha a felek egyike új javaslatot adna át a másiknak vagy közvetítést kérne, vagy Franciaország tisztázná politikai céljait, amelyek közül csak a jóvátétel biztosításának a gondolata ismeretes. A helyzet megváltozhatnék akkor is, ha a Rajna vidéken a nemzetközi csapatok megerősödésnek, bár várják, hogy a Ruhr megszállás hamarosan véget ér. Olaszország álláspontjára áttérve kijelentette, hogy nem áll utójában annak, hogy Közép-Európában a nyugalmat megelőző helyreállítsák. Ezután bejelentette még, hogy most tanulmányozzák a Magyarországgal, Spanyolországgal, Finnországgal Csehszlovákiával és Albániával

kötendő kereskedelmi egyezmények tervezetét.

A *Quai d'Orsay*-n megcáfolják azt, mintha Madsworth kormánya megbízásból az Unio közbenjárását készíti elő a Ruhr konfliktus ügyében.

Bochumból jelentik: A francia parancsnok ma délután öt órától szigorított ostromállapotot léptetett életbe. A franciák ma megszállták még Ehrenbrenstein és Simmern városokat, Engers, Neuwied, Rosdorf és Walin vasuti állomásokat.

LONDON. Waid Worth, az Unio államtitkára ma ideérkezett. Ugy vélik, hogy az államtitkár kísérletet tesz Németország és Franciaország megegyezésére, úgy, hogy mind a két fél kötelezze magát, hogy a Ruhr-bánya és annak iparvállalatainak jóvátételre eső termelését elsősorban az elpusztított Északfrancia területek újjáépítésére használják fel. A kormány figyelemmel fordul a küldetés felé, de nem vár eredményt, mert Németország az egyezkedésre még a hajlandóság jelét sem mutatja. Londonban meg vannak győződve arról, hogy a Ruhr-megszállás mégis kompromisszummal oldódik meg, de erre most még halvány reménységük sem mutatkozik sehonnán sem.

LONDON. Az itteni lapok kedvezően ítélik meg, hogy Stahmer német nagykövet és felesége a királyné párthoz reggelire hivatalosak voltak, ami első eset a háboru kitörése óta.

A milliomos

aradi bohém halála.

(Szida Zsiga elhunyt az elme-gyógyintézetben.)

Szida Zsiga meghalt. Van e valaki, aki az aradi Landrut (Igy is hívták) ne ismerte volna Aradon. Az öreg bohém az örök fiatal artista a mindig jókedvű öreg ur, aki a kabarék deszkáin énekelt, zongorázott és a külvárosi korcsmákban az asztal alá itta magát. Aki költött addig, amíg a pénze tartott, azután nevetve nyomorgott, amíg ismét pénzhez jutott — milliomos volt. De a millióit nem akarta élvezni, mert nem is élvezhette — gyámság alatt volt az öreg Szida. Azután megtört neki a könnyelmű élet a sok ital és olyan dolgokat cselekedett, amelyek valószínűvé tették, hogy az öregnek nem normális az észjárása. Az addig csak éjszakánként kultivált nőimádatát nappal a déli kórzon is nyilvánította s igen gyakran vált a botrányok központjává. Az elmebeli állapotának megvizsgálása után Szida a cluji elmeorvosokhoz került. Ma értesítés érkezett Aradra, hogy Szida Zsiga Clujon (Kolozsvárott) meghalt. Szidának több, mint egy millió lei vagyona maradt örökösire.

HIREK.

Újabb leletőztatások várhatók a Mold ügyben.

(A rendőri nyomozás fejleményei)

Mold József fantasztikus méretű szélhámoságainak bűnlajstromát még ma sem merítette ki teljesen a vizsgálat. A volt élmezőnyös osztályfőnök ellen nemcsak a törvényszéken, hanem a CFR-nél is folyik büneinek összeállítása. Most újabb olyan adatok merültek fel Mold ellen, amelyeket nyomozás végett visszaadtak a rendőrségnek. Az aradi államrendőrség valószínűleg egy-két napon belül befejezi a nyomozást, amelynek alapján ismét több leletőztatás várható. A vizsgálat legújabb adatai szerint Mold József az akkor még Clujon (Kolozsváron) levő CFR. vezérfelügyelőségtől valamilyen formában kikényszerített egy olyan rendeletet, hogy a CFR. aradi kerülete köteles minden szükséges eszközök között a Mold tulajdonát képező Balla-féle elektrotechnikai műhelyben megrendelni. Ugyancsak egy rendeletet járt ki, amely nemcsak az aradi, hanem a brassói kerületet is kötelezte, hogy kizárólag a Mold-féle váltózárat használja. Holott a CFR. ajánlatot kapott egy timisoarai (temesvári) mérnöktől praktikusabb és olcsóbb váltózárra. Akkor, amikor nagyobb megrendeléseket kellett eszközölni, szabály szerint nyilvánosan fel kellett hívni az érdekelteket kereskedőket vagy iparosokat, hogy tegyenek ajánlatot. Az ilyenkor benyújtott olcsóbb ajánlatokat Mold egyszerűen elűntette és mint a legelőnyösebb ajánlattevőt, Ballát terjesztette fel a bucarestii vezérigazgatósághoz. A vizsgálat és a nyomozás tovább folyik Mold ellen és igen érdekes újabb adatok kerülnek a napokban nyilvánosságra.

— **Erzsébet volt királyné emlékezete.** Bucarestből jelentik, hogy szombaton Argesben rekviemet tartanak Erzsébet királyné emlékeztére. A rekviemen részt vesznek a királyi család tagjai, a kormány és a tábornoki kar.

— **Kinevezés.** Ma érkezett az aradi pénzügyigazgatósághoz a pénzügyminiszter kinevezése, amellyel Endrődy Sándor hivatalnokot I. osztályú hivatalnokká (impegrat-tá) léptette elő. Az előléptetés a pénzügyigazgatóság egyik törekvő és képzett tisztviselőjét érte.

— **Lakáshivatalok Arad megyében.** A belügyminiszternek egy leirata érkezett ma az aradi lakáshivatalhoz. A leiratban a belügyminiszter értesíti a lakáshivatal vezetőjét, hogy Arad megyében három nagyobb községben lakáshivatalokat állít fel. A községi lakáshivatalok felállítására azért van szükség, mert a városokból kiszorult lakosság elhelyezése a falukban és különösen a városhoz közlekvő községekben a nagy lakáshiány miatt igen nehéz. Az egyik megyei lakáshivatal Micalacán állítják fel, hogy a folyton szaporodó aradi háfléktalanok s ezek közül is főleg a munkások itt nyerhessenek elhelyezést. A megyei főszolgabírók már megtették a szükséges intézkedéseket a lakáshivatalok minél hamarábbi felállítására vonatkozólag.

— **Szeretethez-Estély** ma este 10 órakor a Központi szálloda termelében bejárta a Salacz-utca felől.

— **A török kormány elleni a lausannei szerződést.** Londonból jelentik: Az angorai török kormány a lausannei békeszerződés miatt igen súlyos nehézségekkel küzd. A nemzetgyűlés Izmed pasának, a lausannei török béke delegáció vezetőjének az engedelményei miatt igen elégedetlen. Izmed és Kemal pasák igen erősen védtek az álláspontjukat, a nemzetgyűlés azonban mégis a mossuli kérdés és a gazdasági tárgyalások elhalasztása ügyében a kormány ellen szavazott. A Daily Express szerint Kemal pasa Cromwell szerepét akarja játszani abban az esetben, ha a török nemzetgyűlés nem fogadja el a lausannei békeszerződést. Erre az esetre céloz az a körülmény is, hogy Eskisehir körül nagyszámú csapatot von össze Kemal.

— **Constantinápolyból** jelentik hivatalosan: Az angorai kormány a nemzetgyűlésnek azt javasolta, hogy határozza el a lausannei békeszerződés elfogadását azzal, hogy a pénzügyi kérdéseket kapcsolják és csak hat hónapon belül veszik tárgyalás alá.

— **Halálozások.** Dr. Csillag Ignác nyug. járásorvos, életének 68-ik évében március 2-án d. u. 2 órakor hivatása teljesítése közben szívizületi betegség következtében elhunyt. Temetése vasárnap d. u. 3 és fél órakor lesz Ineun (Borosjenőn).

Hartmann Béla uradalmi igazgató pénteken délelőtt Aradon hirtelen elhunyt. A köztisztviselőben részesült igazgató temetése vasárnap délután lesz.

— **Az aradi repülőállomás.** Az Aradi Közlöny egyik legutóbbi számában megírta, hogy a Fraeco-Romana repülő társaság az aradi repülőállomást Belgrádba helyezte. A társaság csak azért kapcsolta bele Aradot a forgalomba, mert még nem sikerült a jugoszláv kormánnyal egyezsége jutni a belgrádi repülőállomás felállítására vonatkozólag. Belgrádi jelentés szerint a repülő társaság és a kormány között a tárgyalások sikeresen befejeződtek és már megkezdtek a belgrádi repülőállomás felállítását. Az aradi repülőtéren épületeket valószínűleg egy romániai társaság fogja igénybe venni, a mely jelenleg tárgyalásokat folytat Bucarestben a tér átvétele tárgyában.

— **Nichov püspök halála.** Nichov püspök, mint ismeretes, a bucaresti szenátusban elkövetett pokolgépes merénylet alkalmával súlyosan megsérült. Mint ma Bucarestből jelentik, a püspök elhunyt és tegnap nagy pompával eltemették.

— **Meghalt Amerikában Scotty Pál volt váradi rendőrkapitány.** (Az Aradi Közlöny newyorki levelezőjéről.) Az amerikai magyar sajtónak nagy vesztesége van. Scotty Pál, a „Perth-Anboyi Híradó” társszerkesztője 45 esztendőskorában hirtelen elhunyt. Scotty Pál kilenc esztendővel ezelőtt vándorolt ki Oradea mare (Nagyvárad)-ról, ahol rendőrkapitány volt. Scotty édesapja Franciaországból került Magyarországra és így Scotty is, aki perfectül beszélt franciául, eleinte amerikai francia lapoknál dolgozott. Később azután szerkesztője és tulajdonosa lett a „New Brunswick Magyar Ujság”-nak. A lapot azonban tavaly eladta Hajdu Vendelnek és a „Perth-Anboy Híradó” társszerkesztője lett. Scotty Pál halálát felesége, született Zambory Ilona gyászolja.

Kaiser-Boraxtól a köröm
Olyan tiszta lesz, hogy öröm.

Revolveres rablótámadás egy budapesti trafikban.

(Elfogták az egyik tettest.)

Budapestről táviratozzák: Tegnap este fél nyolc órakor a Vilmos császár uton **Balkányi Farkas Vilmos** trafikos trafikjába behatoltak **Wittenberger László és Kazár Sándor**, akik közül az egyik **revolverének az agyával többször fejbeverte a trafikost, aki az ütésektől elájult.** A rablók erre letépték a trafikos óraláncát és a rendőrség megállapítása szerint a pénztárból 800.000 koronát raboltak el. A trafikos cselédleánya a támadás közben észrevette, hogy az üzletben mit művelnek a rablók, kifutott az utcára és segítségért kiáltott. A kiáltásra összesereglett járőrök **Wittenbergert elfogták, Kazárnak azonban a tumultusban sikerült elmenekülnie.** Az elfogott Wittenbergernél megtalálták az aranyláncot, a pénz egy részét és a pisztolyt. Az elfogott kihallgatásakor azt vallotta, hogy a támadásnál ő csak a megfigyelő szere-

pét játszotta és Kazár volt a támadó.

A Vilmos császár uti dohánytözsde tulajdonosa ellen elkövetett revolveres támadás egyik tettesét a helyszínen elfogták, ma hallgatták ki. A tettes beismerte, hogy Kazár nevű lakatossegéddel megbeszélte a betörést, ő kint vigyázott, amíg társa bent az üzletben dolgozott. Tagadja, hogy a rablógyilkossági kísérletben tényleg része lett volna, ő csak a vigyázó szerepet vállalta. Mikor rajta kapták őket ő is menekülni próbált, de elfogták. A rendőrség kihallgatta **Balkányi Vilmos** áldozatot is, aki előadta, hogy mikor a merénylők revolverrel fejbeverték elvesztette eszméletét és másra nem emlékszik vissza. **Balkányi állapota az orvosok véleménye szerint életveszélyes.** Wittenberger büntársát ezideig még nem sikerült kézrekeríteni.

— **Nem fizetnek a berlini lakók.** Berlini távirat jelenti, hogy a lakók különös módon akariák a házbéremeléseket megakadályozni. A távirat szerint a város külső részeiben a lakók egyszerűen megtagadták a nagymérvben felemelt házbérkifizését.

— **Egy Galicin herceg súlyos szerencsétlensége.** Nizzából jelentik: Galicin Péter herceg a napokban Cannesből Nizzába utazott. A gyorsvonat Nizza mellett egy javításban levő hidon meglasztotta járását, mire a herceg, hogy utjának célját gyorsabban elérje, leugrott a lassan haladó vonatról, de oly szerencsétlenül ugrott, hogy a vonat alá került, mely egyik lábát teljesen szétzúzta. A herceget az egyik nizzai klinikára szállították, ahol rögtön amputálták.

— **Helyszíni szemle az arad megyei tanítógyilkosság ügyében.** Flocos Péter nadlaci földbirtokos ügyében, aki tudvaleg körülbélül két hónappal ezelőtt agyonlőtte Ivascu volt nadlaci tanítót, az aradi királyi ügyészség megkeresésére a vizsgálóbíró újabb helyszíni szemlét rendelt el. Flocos több ízben kérte már, kaució ellenében a szabadlábra helyezését, amit azonban a bíróság visszautasított. A hoinapi helyszíni szemlén fog tulajdonképpen kiderülni, hogy mennyire bűnös a nadlaci nábob a tanító halálának előidézésében. A helyszíni szemle megejtésére Meculescu főügyész és Sommer vizsgálóbíró száll ki, akik szigorú fedezet mellett a gyanúsítottat is magukkal viszik.

— **Ma este fél kilenc órai kezdettel** lesz megtartva a „Crucea Alba” (Fehér Kereszt) összes termeiben az a nagyszabású „Iparos-bál”, mely már hetedik óta lázas izgalomban tartja Arad társadalmát, ami nem is csoda, mert az agilis rendező-bizottság mindent elkövet, hogy a résztvevők egy kellemesen eltöltött est emlékével legyenek gazdagabbak, nem is szólva arról a kedves meglepetésről, melyben minden résztvevő hőlöv részesülni fog.

— **Egységes hirdetési tarifa.** Az Erdélyi Lapkiadók Szövetsége március 11-én Aradon tartandó értekezletén egységes hirdetési tarifát állapít meg, mely kötelező erejű lesz minden erdélyi laphirdetésre.

— **A Kőlcsey-Egyesület vasárnapi irodalmi délutánján** a műsor első száma: Móríc Zsigmond egy rendkívül érdekes új írása, melyben a nagy magyar író Jókairól szólva saját belső fejlődéséhez szolgáltat fölfigyzéseket. A kiváló írásművész írói kialakulásának történetét Sinos Zsigmond művészi előadásban fogja közvetíteni. Ezt követi Schweitzer József dr. tanár szabadelőadása oroszországi utjáról. Az elnökség ezután hozza tudomására a t. tagoknak, hogy az új félévi bélyegegk vasárnap d. e. Koncseknél a könyvtárban, vagy 3 órától az előadás előtt válthatók ki.

— **Gyanus halál.** Ma reggel értesítették a rendőrséget, hogy a Dorobantilor (Urban Iván)-utca egyik házában Molnár Lajos 71 éves napszámos gyanus körülmények között meghalt. Popovicu dr. rendőrorvos és Secuj ügyeletes komisszárius szálltak ki a helyszínre, akik megállapították, hogy a napszámos halálát szívizületi okozta.

— **Az olcsó telkek.** Az olcsó telkek iránti kérények benyújtásának határ ideje tegnapelőtt járt le. Olyan sokan kértek telket a város vezetőségétől, hogy minden egyes kérényezőnek nem lehet teljesíteni a kérését, mert nincsen annyi háztelke a városnak, amennyien építeni akarnának. Természetesen egyelőre építkezéstről szó sincsen, mert ha valaki építtetni is akarna, súlyos probléma elé kerülne, mert a napokban az összes munkanélküli levő építőmunkásokat leszerződötték Bucarestbe, ahol teljes velemenciával megindultak a tavaszi építkezések.

— **Felszabadult aradi iskolaépület.** A Stefan cel Mare (Béla-téri) iskolában levő IV. kerületi rendőrkapitányságot a Hindenburg-utra helyezték át és az eddig elfoglalt iskolaépületet visszaadták eredeti rendeltetésének.

— Mindkét lábát levágta a vonat. Sulyos szerencsétlenség történt ma délután az ujaradi állomáson. A timisoarai (temesvári) vonattal érkezett meg özvegy Baciu Lázárné, aki még a vonat megállása előtt akart leugrani. A szerencsétlen asszony a lépcsőn megcsuszott és a még mozgásban levő kocsikerekek alá került. Özvegy Baciu Lázárnénak mind a két lábát levágták a vonat kerekei. Eszméletlen állapotban szállították az aradi kórházba, ahil azonnal műtétet hajtottak végre rajta. Az özvegy asszony még ma estig nem tért eszméjére.

— A Szeretetház-Estély Bizottsága felkéri azon nemesszivű adakozókat, kik természetbeni adományokat ajánlottak fel, hogy ezeket ma, szombaton délután 2—7 óra között a Központi szálloda éttermébe juttassák el, hol a hölgybizottság tagjai azokat átveszik.

— A Phoenix Életbiztosító Társaság t. feleinek tudomására hozza, hogy főügynökségeit Erdély és Bánát területéről Oradea-mare (Nagyvárad)-ra helyezte át, honnan az incassót és minden az életbiztosításokra vonatkozó ügyeket központilag intéz. A Főügynökség címe: Oradea-mare (Nagyvárad) Str. Casapiei (Mészáros-u.) 2. sz.

— Haladás előadás ma este 6 órakor a Kulturpalota fűtött nagyszínházban.

— Garszoaleány megérkezett, Kelet-hírlapiroda.

— Új gép- és gyorsírási tanfolyam, valamint könyvelés, kereskedelmi levelezés és román nyelv tanítás elsőrendű tanerők vezetése alatt. Külön esti tanfolyam. Beiratkozás Bodnár József írógépvállalatánál, a főpostával szemben.

— Meghívó. Az Aradi Torna-Egyesület f. hó 11-én, azaz vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg rendezési közgyűlését a városháza dísztermében, amelyre a Torna-Egyesület tagjait ezúton hívja meg az Elnökség. Tárgysorozat: Elnöki megnyitó. Pénztári jelentés. Számvizsgáló-bizottság jelentése és felmentvény megadása. 1923. évi költségvetés megállapítása. Szakosztályi jelentések. Titkári jelentés. Alapszabály módosítás. Tiszttakar és választmányi tagok választása. Indítványok.

— Az operaelőadásokra előjegyzéseket napok óta már elfogad a városi színház irodája s a közönség már jóelőre lefoglalta mind az öt estére a jegyek legnagyobb részét. A milanoi, dresdai, berlini és bécsi állami operaházak művészei 16-án kezdik vendégtájkukat s a Toscanában, Paraszibecsüleiben, Bajazzokban, Pillangó kisaaszonyban s a Carmenben lépnek fel.

— Amerikában már a női szépség is adóköteles. Egyik baltimorei lapban olvassuk: Nemrégiben szépségversenyt tartottak Baltimoreban, a melynek első díja 550 dollár készpénz és egy ezer dollár értékű estélyi ruha volt. Az első díj nyertesének boldogságát azonban csakhamar megzavarta az adóhivatal, amely felszólította a város díjnyertes legszébb nőjét, hogy az 550 dollár és az ezer dolláros ruha után megfelelő jövedelmi adót fizessen. Az ifjú hölgy tiltakozott és kijelentette, hogy ajándék után nem szokás jövedelmi adót fizetni, viszont az adóhivatal

nem csekély nagyképűséggel arra az álláspontra helyezkedett, hogy ez a jövedelem a „szépség tőkéjé”-nek kamatja, mely pedig adóköteles. A szépségdíjnyertes hölgy erre a washingtoni kincstárhoz felebbezett, melytől most feszült érdeklődéssel várják ama nagy kérdés hivatalos eldöntését, hogy vajon tőke-e és mint ilyen, adóköteles-e a női szépség?

— Egy új futó — csodagyerek. Külföldi sportlapok közlése szerint új csodagyerek bukkant fel természetesen Amerikában. Egy Newyorkban tartott versenyen a 12 esztendőes Kathlyn Brown a 100 yardos leány-gyermekversenyben, egy perc 13.6 másodperc alatt győzött. A hölgyrekord ezen a távon egy perc 6.2 másodperc.

— Miért nem szabad három férfinak egy gyufával cigarettára gyújtani? A háború óta divatos az a babona, hogy három férfi nem gyújt egy gyufával cigarettára, mert a babona szerint a három közül a harmadik meghal. Ezzel a babonával lépten-nyomon találkozunk az ember. A Manchester Guardian most hosszabb cikket ír erről a szokásról és megvilágítja annak történelmi bölcsőjét. A babona a marokkói spanyol háború idejéből származik. A spanyol tisztek ugyanis szerfölött unatkoztak a lövészárkokban és rendszerint hárman ültek össze beszélgetni. Beszélgetés közben cigarettára gyújtottak és tekintettel a harcéri gyufahiányra, spórolási szempontból egy gyujtóval gyújtották meg cigarettájukat. Éjszaka a közelfekvő marokkói lövészárkokból megfigyelhette az ellenség a gyufa fellobbanását és tűz alá vehette azt a pontot, ahonnan a fény fellobbanását látta. És mivel a célozást ideje alatt az első kettő már végzett a rágyújtással, rendszerint a harmadikat érte az áruzó gyufa nyomán kiröppent marokkói golyó.

Mozi.

* Négy pompás komikus játszik rengő kacagás közepette, ragyogó vígság mellett utójára szombaton az Apollóban. Ahogy az első bohózat legelső jelenete megjelent a vásznon, a közönség arca, minden különbség és válogatás nélkül, vidám derűre hangolódott s a derűs mosolyból rövidesen jóízű harsogó kacagás született meg, amely szünet és megállás nélkül gyöngvözött végig az egész nézőtérre. A hat pompás bohózat — Chaplin, mint művész ő kirándul. Ő mint rendőr, Totó, mint szakács, Chaplin az új portás, Chaplin és kutyája, — amelyek mindegyikében a négy kiváló komikus látza a főszerepet, még csak szombaton kerül színre az Apollóban.

* Az Uránia szombati és vasárnapi előadásán Kinvilatkoztatás címen gyönyörű amerikai dráma kerül bemutatásra. Flóra az éjszaka tündére olthatatlan szerelemre lobban egy szegény festő iránt. Közben kiút a háború s a festő katonának megy, szerelmese ápolónőnek. Sok szenvedés után végre a szerelmesek a fájdalom tisztító tűzén keresztülmelve, egymáséi lehetnek. A nagyzerű kép, amelynek nemcsak a meséje, de a kiállítás is valóban elsőrangú, az Uránia színház szombati és vasárnapi műsorán kerül vetítésre.

Utazás Aradtól — Aradig.

Írja: Fekete Tivadar

(Fejezet a Magyar Aszfalttrészevénnyársaság aradi sikereiről, a marhalegelőről és az aradi gejirokról.)

Ha a békebelli keleti expresszen utaztál és az étközökocsiban véletlenül egy aradi ur mutatkozott be neked, boldogtalanul sóhajtottál föl:

— Ön aradi? Hiszen akkor az aszfaltvárosból való!

Nem tréfa, hogy Aradot Budapesttől Kajászoprútyóig aszfaltváros néven ismerték azok, akik a magyar aszfalttrészevénnyársaság híttel sikereiről hallottak. Arad arról volt ismeretes, hogy nemcsak a belváros, de a külváros némely utcája is briliánsan van aszfaltozva. Ugy mondják, hogyha valamelyik külvárosi utca megunta a maga különbejárati sártengerét és porfolyamát, az utca lakói kérvényt adtak be a városhoz, amelyben sürgős indokolással támasztották alá aszfaltozás való igényeiket. De a külvárosi utcák lakói már Arad kőkorszakában is voltak annyira óvatosak, hogy amikor az utca aszfaltozását kérték, egyzersmint fölajánlották az utca elnevezését valamelyik életbenlevő, vidáman szuszogó, ebédután pipázó, estére kelve kvaterkázó városatyának. Dr. Városatya kezébe vette az aszfaltozás ügyét, úgygondolkodván, hogyha a főügyésznek, a főkapitánynak és a főmérnöknek van aszfaltos utcája mérne legyen nekik is. Így aztán Arad nem csekély mértékben az emberi hiúság alapján lassanként kiaszfaltozta önmagát. Minden aszfaltos utcához egy-egy városatya névjegyét lehetett volna mellékelni. S így keletkezett Arad az aszfaltváros a maga aszfaltvárosatyáival, aszfaltvárosi főügyészeivel, főkapitányával és főmérnökével. A Magyar Aszfalttrészevénnyársaság, amely éhen halt volna a régi Magyarországon majdnem minden nagy vidéki városa miatt, Aradon virágzó telepet talált és a legjobb üzleteket csinálta.

Ugy emlékszünk, egy időben indítvány feküdt is a városi tanács előtt, amelyben nem kérték kivétebet a jó aradiak, minthogy a marhalegelőt is kiaszfaltozhassák. — Már-már meg is szavazták a marhalegelésnek ezt az egészen betyáros, hogy ne mondjam aszfaltbetyáros módját, amikor valamelyik városatyának eszébe jutott fölteni a kérdést, hogy hát akkor hol legeljenek az aradi marhák?

Sajnos ez időben sem voltam még városatya és így nem riposzttozhattam vissza:

— Hiszen megélnék a marhák bent a városban az aszfalton is! Marhalegelő kiaszfaltozása így,

elmaradt arra az időre, amíg fönti teóriám átmege a közfudatba, addig ezen a téren számos botlás történt. A botlás főleg gödrökben történt általában, mert az aszfalttal időközben az történt, ami a megunt szeretővel: elfelejtették karban tartani. Régi közmondás, hogy az aszfalt és a szerető csak karbantartva jó. Ezekről a kisebb bukásoktól, csigolyarándulásoktól és lábtörésektől eltekintve az aszfalton télen nagyon hideg van, nyáron nagyon meleg van. A közbeeső őszi esős időkben, ezekben a gödrökben helyenként kisebb ten gerszemek képződnek, ahol az újonnan megalakult aradi vádevezősök regattaegylete egy huszonnégyes, sőt huszonnyolcas regattán trennroz. Ez az aszfaltregatta alakulat semmiért sem térne vissza a marosi tréninghez, egészen fölöslegesnek tartják a városon kívül óceánok favorizálását mikor ilyen kisebbfajta Atlant-Vörös és Kaspi tengerek díszítik Arad belvárosában az utcát. Az aradi Vörös tengerek legfőbb ismertető jele, hogy még Mózes tanait követő polgártársaink sem tudnak rajta száraz lábbal körösztülvözödni. Ugy értesülünk, hogy egy élelmes külföldi vállalkozó az aradi aszfalt gödröket a jövő szezonra propellerjáratokkal fogja föl-élenkíteni. A város külső területei felé a tengerszemek gazdag földgázforrásokká, izlandi gejzirekké és olasz Etnákká alakulnak.

Különös tünet még az aradi aszfalt hőmérséklete is. Nyáron tűrhetetlenül forró, mert anyaga nem az úgynevezett coulé-aszfalt, hanem valami magyar specialitás, egy egészen puha massa. Ez az egészen puha masszát nyáron elfelejtik öntözni és így történik, hogy bizonyos hőfoknál a főbb utvonalakat a Palma kacsuk cipósarok ügynökei járják be, az aradi polgárok beragadt sarkalt újabb eladás céljából összegyűjtent. — Egész biztos, ha Achilles élne, ebbe az aradi aszfaltba az ő sarka is beleragadna. Ennek az aszfaltnak az az Achilles sarka, hogy a sarok beleragad. Büntigyi szempontból mérhetetlen fontosságú tény ez, mert a nyári bűnösök nyomait az aradi nyomozó hatóságok ezen az aszfalton költetlenül megtalálják.

A Magyar Aszfalttrészevénnyársaság egykori sikereit szaporítani kellene. Ha azonban nem szaporítjuk, legalább tartásuk karban az aradi aszfaltot, hogy a régi jó aszfaltvárosi hírtelkőz hívek maradjunk.

Teljes bizonytalanság az aradi valuta-piacon.

(Még mindig késik a végrehajtási utasítás. — Bankigazgatók értekezlete a Banca Nationala aradi intézetében.)

Az aradi pénzpiacon még ma is teljes bizonytalanság uralkodik a devizatörvény miatt. Az autorizált pénzintézetek, amelyek tegnap még kis értékben kötöttek devizaüzleteket ma csak a legsürgösebb esetben és a legminimálisabb mértékben adtak devizát. Kénytelenek a legnagyobb óvatossággal eljárni, mert a végrehajtási utasítás, amely a valuta és a devizaügyleteket pontosan szabályozná ma estig még nem érkezett meg Aradra. Két nap óta lépett életbe az új törvény, de annak intézkedéseit nem lehet betartani, mert a legszükségesebb kellék a végrehajtási utasítás hiányzik.

Mint mai számunkban jeleztük Nasta Viktor a Banca Nationala aradi fiókjának az igazgatója és az aradi Deviza ellenőrző Hivatal elnöke értekezletre hívta össze az aradi pénzintézetek vezetőit. Dél előtt tíz órakor az öt autorizált pénzintézet vezetőivel tartott meg beszéléseket a devizatörvényre vonatkozólag. A késedelmes végrehajtási utasítás miatt a törvény rendelkezéseit részletesen nem beszélhették meg, az értekezlet csak általánosságban foglalkozott a rendellel. Nasta Viktor egy bizalmas természetű nyomtatott körlevelet kapott a bucurestii Központi Devizaellenőrző Hivaltól és az ezekben foglaltakat ismertette az autorizált pénzintézetek vezetőivel. A bizalmas természetű utasítások a devizatörvénynek a bankokra vonatkozó specifikus utasításait tartalmazta — a közönség tájékoztatására semmi újabb jelentés nem érkezett. De nemcsak a közönség, hanem, mint említettük, maguk a pénzintézetek vezetői is teljesen tájékozatlanok.

Ellenőrzik a bankokat.

Délután négy órakor a nem autorizált pénzintézetek vezetőivel folytatott megbeszéléseket az aradi Devizaellenőrző Hivatal vezetője. Közölte velük, hogy milyen módon kell kérelmezni a devizaüzlet kötéséhez szükséges előzetes engedélyt. A kérvények benyújtása után az aradi Devizaellenőrző hivatal valamennyi kérvény adatait ellenőrzi, így a törvény intézkedéseinek megfelelően igazolja az 5 millió lei alapfőkét, a 3 éves fennállást, spekulációbüntetésben való mentséget és azt, hogy az intézet mióta és milyen mértékben foglalkozott eddig devizaüzlettel. A kérvények mellett ki kell mutatni a pénzintézet devizaforgalmának eddigi mértékét. Ezt a kimutatást az aradi ellenőrző hivatal közlegeivel az intézet könyve alapján felülvizsgálja. A nem autorizált intézeteknek, mint már közöltük, szintén kérvényezniük kell a devizaüzlethez szükséges engedélyt, mert mostani autorizációjuk csak ideiglenes és a Központi Devizaellen-

őrző Hivatal döntésétől függ, amely a helyi devizaellenőrző hivatalok javaslatai alapján hoz határozatot. Ennek folytán a már autorizált intézetek eddig devizaüzletét is éppúgy ellenőrzik, mint a nem kedvezményezett intézetek forgalmát és megtörténelik az is, hogy egyes eddig autorizált intézetek elvesztik ezt a kedvezményüket, ha a helyi ellenőrző hivatali ilyenirányú javaslatot küld be a központhoz.

Felburiázták a zugvalutázás.

Az Aradi Közlöny munkatársa több pénzintézetnél érdeklődött, a pénzpiac mai helyzete iránt. A bankokban a forgalom teljesen szűnött. Nemcsak a valuta és a devizaüzletek, csökkentek még az autorizált intézeteknél is, hanem a többi üzletágaknál is teljes stagnálás konstatalható. A magánfelek várakozó álláspontja helyezkedtek, várják a végrehajtási utasítást, hogy abból következzék a devizatörvénynek a gazdasági életre való hatására. Annyi máris megállapítható, hogy a pénzügy, amely eddig is súlyos méretű volt, kezd veszedelmes arányokat ölteni. A bankok kénytelenek minden hitellezést beszüntetni és ha kivételes esetben mégis adnak hitelt, úgy az igényelt összeget a legminimálisabbra redukálják és a kiadott pénzért igen magas kamatot számítanak.

A pénzintézeteknél teljesen megszűnt minden deviza és valutaforgalom, ennek folytán aztán teljes mértékben felburiázták a titkos spekuláció. Valutákban rejtett módon több vétel és eladás történt. Pontos árakat lehetetlen megállapítani, annyi azonban konstatalható, hogy a valutaárak nagy mértékben felszöktek és különösen a dollárnál volt nagyarányú emelkedés.

Informálják a közönséget.

A Központi Devizaellenőrző Hivatal a helyi Devizaellenőrző hivatalhoz nyomtatott körlevelet küldött, amelyben a Monitorul Oficial február 23-iki 253. számában kihirdetett rendelet értelmében közli a közönséggel, hogy március 1-től kezdve bármilyen külföldi devizával valutával való kereskedés, átutalások, vagy érmék becserelése, csupán az arra jogosított bankok vagy bankárok által eszközölhetők. Addig, míg a szükséges intézkedések meg nem történnek oly irányban, hogy véglegesen megállapítsák azon bankok és bankárok névsora, akik devizaüzletekkel foglalkozhatnak, a központi ideiglenes felhatalmazást adott bankoknak és bankároknak, úgy Bucurestiben, mint a vidéken.

Hangsúlyozni kívánja a Hivatal, hogy azáltal, hogy egyes intézeteknek ilyen ideiglenes jogositványt adott, nem kívánta az intézeteket osztályozni, akár tevékenységük, akár biztonságuk szempontjából, csupán az a szempont vezérelte hogy az összes bank ne foglalkozzék ilyen üzletekkel, miután a Hivatalnak kevés ellenőrző személyzete van, ekként az ideiglenes jogositvány megadása semmilyen prejudikálásra alapul

nem szolgálhat, annál is inkább, miután a jogositvány kiadásánál az intézetek működésének eddigi időtartamára és alaptökéjére volt figyelemmel.

A törvény rendelkezései szerint azon intézetek, amelyeknek külföldön diszponibilis leltételei vannak, ezekkel semmilyen tranzakciót nem végezhetnek, azokat külföldi intézetekhez át nem utalhatják, csupán az Ellenőrző Hivatal jóváhagyása mellett.

A váltóüzletek különleges felhatalmazás nélkül egy és ugyanazon személytől nem válhatnak be három hónapi időtartam alatt nagyobb összegű valutát, mint kétezzer francia frankot, vagy ennek megfelelő idegen értékeket. Minden beváltás egy különleges könyvbevezetendő be és ugyancsak az üzletfélnek nyilatkozatot kell adnia, hogy a fenti rendelkezést nem lépte túl. A Központi Hivatal cégjegyzése két delegált aláírásával történik, a Központi Hivatal hivatalos helyisége Bucurestiben és a vidéken a Banca Nationala központi intézetében, illetve vidéki fiókjaiban van.

oooooooooooooooooooo

Közgazdaság.

Emelkedik a lej.

Ma úgy Zürichben, mint Párisban magasabban értékelték a lejt. Párisban erősen közeledik a nyolc frankos árhoz, a legutolsó zárlat már 7.90 volt. Valószínű, hogy a külföld bizalommal van az új devizatörvény iránt.

Aradon nem látszik meg a lejemelkedés hatása — nincsen semmi valuta és devizaforgalom. Ennek hiánya miatt ma sem alakult ki Aradon valuta forgalmi árak. A zugüzletek árait sem lehetett megállapítani, de különben sem fedik a való viszonyokat.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Március 2.) Valuták: Napoleon 800, márka 0.0140, léva 1.20, török lira 1.20, sterling 1000, francia frank 13.10, svájci frank 40, lira 10, drachma 2.60, dinár 1.85, dollár 215, lengyel márka 0.0060, osztrák kirona 0.0030, magyar korona 0.07, szokol 6.10.

Zürichi nyitás. (Március 2.) Berlin 0.0234, Newyork 533.25, London 250850, Páris 32.3750, Milano 25.6250, Prága 15.80, Budapest 17.75, Belgrád 5.3250, Varsó 0.0125, Bécs 0.00748750.

Zürichi zárlat. (Március 2.) Berlin 0.0235, Amsterdam 211, Newyork 533.3750, London 2509, Páris 32.35, Milano 25.60, Prága 15.80, Budapest 0.1775, Belgrád 5.35, Bucuresti 2.50, Varsó 0.0025, Bécs 0.00748750, osztrák bélyegzett korona 0.0075.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Március 2.) Napoleon 11.000, angol font 13900—14200, dollár 2955—3030, francia frank 180—190, osztrák korona 0.0420—440, lej 14—15, szokol 87.50—91.50, svájci frank 555—575, dinár 29—31, lengyel márka 0.0576—775, leva 18—19, hollandi forint 1060—1200, márka 0.13—1450.

— Piaci árak. Az aradi pénteki hetipiac igen élénk volt. A jó időre

való tekintettel nagy volt a behozatal, a kereslet azonban igen csekély. Az árak szilárdak voltak és a gabona piacon a következőképpen alakultak: kukorica 320—330, árpa 320—330, rozs 320—330, korpá 250—260 lei métermázsánként. Az élőállat piacon a marha 8—11, borjú 13—15, sertés 35—38 lei volt kilogrammonként élőszulyban.

— Budapesti ezüstárak. Budapestről jelentik: Az idegen valuták árának emelkedésével lépést tart a szabad forgalomban levő ezüstpénzek árának emelkedése. Az ezüst 1 koronás árfolyama 260 korona, az ezüst 2 koronásé 520 korona, az ezüst forintos 670 korona, az ezüst 5 koronásért pedig 1340 koronát fizetnek.

— Betiltották a tölgyfaexportot ismeretes, hogy a tölgyfa-export betiltása után megindított akcióra a kormány visszavonta az erdélyi faérdekeltségekre sérelmes intézkedést, egyszersmind felemelve a kiviteli illetékeket. Az újabb intézkedés fogadtatásakor azonban meglepődve konstatalták a faérdekeltségek, hogy a határon csak a fenyő- és bükkfa- szállítmányokat engedik át, a tölgyfát nem. A kormány ugyanis azzal az indoklással, hogy a CFR-nek nagyobb mennyiségű tölgyfára van szüksége, betiltotta annak kivitelét. Mivel az erdélyi érdekeltségeknek nagymennyiségű tölgy áll rendelkezésre, értesülésünk szerint ajánlatot tesznek a kormánynak, hogy a tölgyfaexport megengedése feiében olcsó talpfakkal látják el a CFR-t.

oooooooooooooooooooo

Sport.

— A BEAC-ot kizárták a vivóbajnokságból. A BEAC. csapatát a Magyar Vivó-Szövetség kizárta a bajnokságban való további részvételtől, mert — miként budapesti tudósítónk jelenti — az egyetemi csapat szabálytalanul feladta a küzdelmet a Wesselényi Vivó-Clubbal szemben.

— Az FTC. új csatárreménysége. A budapesti „Sporthirlap” írja: Az FTC. csapatának már régóta gyen gjen funkcionál a csatársora. Időnként nagyszerű volt a védelme, s mindig megbízható volt a halvesora a csatársonán azonban mindaddig nem tudott javítani. Most azután komolyak az FTC. reményei. Az BSE-ből — annak egykori bajnok csapatából — több kiváló játékos lépett át az FTC-be. Ezek közül a legértékesebb erő Halász Zoltán, a BSE. egykori legjobb csatára, akinek emellett az az előnye is megvan, hogy a csatársor bármelyik helyén használható. Halász a Magyar-Olasz Bank csapatában várta ki a nehéz egy évet s a Bank kupa-győztes Olasz Banknak gólkörrekordere volt. Halász azonban nemcsak jó csatár, de a kapuban is kitünően megállja a helyét. A BSE csapatában hosszabb ideig védett, mindenkör teljesen kielégítően. Halász március 5-én már igazolható az FTC. részére s biztosan részt is vesz az FTC. turáján. Az FTC. ezzel kapcsolatosan kérni fogja az MLSz. intézőbizottságtól a két nap elengedését, amit az MLSz. — előző precedensek alapján — bizonyosan teljesíteni is fog.

„ORIENT“ divatáruház

Bulv. Regina Maria No. 18. (Salacz-utca) sarok.

Női tavaszi kabát kelme, férfi szövetek, selyem crep maraccinok, crepdesinek, kalap panet, selymek, óriási választékban raktárra érkeztek

Agyonlőtte a férjét.

(A belga arisztokrácia szenzációja.)

Alig egy-két héttel ezelőtt akasztották fel két angliai fegyintézetben Bywaterst és szeretőjét, kik az utjukban álló férjet eltették láb alól s már a nyugati világnak ismét szenzációs szerelmi pere van. Az ügy ezuttal annál érdekesebb, hogy a vádlottak előkelő társadalmi osztályhoz tartoznak s az egész ügy indító okai a legnagyobb mértékben homályosak. A bűncselekmény, mint Brüsszelből jelentik, Brüsszelben járt szódott le s állítólagos tettese Lucy Steinmann asszony és Leon van der Wouver főhadnagy.

Steinmann asszony egy éjszaka családi mulatság után férjével egyedül tért haza autójukban a Phoenix-parkban lévő lakásukra. Soffőr nem volt velük, az autót Steinmann asszony vezette. Hazaérve, az asszony a szobába ment, míg a férje azzal foglalatzkodott, hogy az autót a garázsban elhelyezze. Egyszerre lövések dördülnek. Steinmann sebesülten a lakásba megy és szokásos helyén a felesége revolverét keresi. A revoivert nem találja ott, puskát vesz elő, rábő a merénylőre, ki azonban bántatlanul elmenekül. Steinmann asszony mindezek dacára megőrzi hidegvérét, kivezeti az autót a garászból, az autóba viszi a férjét s orvoshoz robog vele. Napok múltán Steinmann a kórházban meghal.

Nemsokára Steinmann feleségét és legutolsó szeretőjét, van der Wouver főhadnagytól letartóztatják. Nagy szenzáció, a vétkesség kérdése a legnagyobb mértékben homályos marad. Miért ölték volna éppen őt meg a férjét? Szerelméből? Megállapítást nyert, hogy a merénylet idején a főhadnagynak három szeretője volt. Azonkívül a Steinmann-pár házassága izig-vérig modern házasság volt. Mindkét fél élte a maga életét s nem feszélyezte a másikat. A férj tudomással birt felesége viszonyairól s elnézte azokat. Az első feltevést tehát a nyomozásnak el kellett hagynia. Van der Wouver főhadnagytól bátor, lovagias embernek ismerték, ki a harctéren nagy kitüntetésekert szerzett s kit általában nem tartanak orvítamásra képesnek. Az ügyészség mégis fentartotta a vádat. A vádirat szerint Steinmann vagyoni helyzete menthetetlenül romlás felé közeledett. Felesége azonban háromszázezer frank erejéig be volt biztosítva. Ezt az összeget nem kaphatta volna meg a férj öngyilkossága esetén, de elveszett volna életbenmaradása esetén is, mert a férj állítólag el volt határozva arra, hogy már a legközelebbi részletet nem fizeti meg. A vádirat szerint ennek a háromszázezer frankos összegnek megszerzése végett történt a gyilkosság, melyet a megelőző napon a Phoenix-parktól nem messze egy kis erdőben határoztak el Steinmann asszony és Van der

Wouver főhadnagy. Bizonyíték Steinmann asszony revolverének hiányzása a megszokott helyről s az a körülmény, hogy ugylátszik, a férjet ennek a revolvernek a golyói terítették le.

Maguk a vádlottak rendületlenül hangoztatják ártatlanságukat. A per kimenetelét Belgium és Franciaország egész közönsége, de különösen arisztokráciája óriási érdeklődéssel várja.

OOOOOOOOOOOOOO

A szerkesztésért:

KAROLY JOZSEF

telef.

OOOOOOOOOOOOOO

Cenzurat:

Dr. V. MARCOVICI

OOOOOOOOOOOOOO

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Özv. Hartmann Béláné szül. Oggolder Pauláné, mint mélyen sujtott hitvese, valamint Molnár Lászlóné szül. Oggolder Pálné mint nevelt leánya és ennek férje Molnár László s gyermekük Molnár Nóra mint keresztleánya úgy a maguk, mint számos rokon, jóbarát és ismerős nevében is mélyen megtört szívvel, de a hatalmas Isten megmásíthatatlan akaratába beletörődve jelentik, hogy a forrón szerető, figyelmes hű férj, a rajongásig szerető nevelőanya, após és keresztanya, a mindenkinek csak jót akaró rokon és jóbarát

Hartmann Béla

uradalmi igazgató

7. évi március 2-án, d. e. 9 órakor, életének 55-ik s a legboldogabb s a legszebb égyetértésben eltöltött házasságának 30-ik évében, szenvedés nélkül a Mindenható bőséges akaratához képest csodálatosan elhunyt.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 4-én délután 4 órakor fegnak a Bul. Carol I (Erzsébet-körút) 18a) számú gyászházban a rom. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engedélytől gyászmissza áldozat az elhunytnak lelki üdvéért 1923. március hó 28-án délelőtt 10 órakor fog a helybeli főútsz. Minorita-atyák szentegyházában az Eggek Urának bemutatni. 18561

A vizontlításra!

Arad, 1923. március hó 2-án.

Varga Imre utódai, „Szent Margit” első temetkezési intézete. Arad, Bulvardul Regina Maria (Andrássy-tér) 18.

A Körösvidéki Takarékpénztár és Kereskedelmi R. T. tisztviselői kara fájdalommal megilletődéssel jeleni, hogy a borosjenői fiók intézet érdemekben gazdag igazgatója

Dr. Csillag Ignác ur

7. évi március 2-án Borosjenőn rövid szenvedés után elhunyt.

A megboldogult 25 éven át busgó kötelességtudással, az intézet iránti hűséges szeretetével végente hasznos munkálkodását s ezen odaadó törekvésében a becsületes és kollegiális tisztviselőnek mindig kiváló példaképe volt.

Emlékét mindenkor a legnagyobb kegyelettel fogjuk megőrizni. Arad, 1923. március 2. 13070

„KALLA“

halakonzervek a legjobbak

Minden doboz „KALLA” felirással ellátva. 13751

Mindenütt kaphatók!

ARADI raktár viszonteladóknak

FISCHER MARZELL, ARAD

Str. Unirei 10. 2

„Saxonia” Nr. 529.

Garantáltan tiszta és csiraképes háromszéki 1099

tavaszbuza vetőmagot

szállít minden mennyiségben

Csiha & Rákosi

műmalombérlete Kézdivásárhely. Sörgöncim: „Csiha Targulsácușc”.

Az aradvárosi kertészetben

azonnall kiültetésre alkalmas, magas, erőteljes

6000 drb. diófa oltott	20 Lei
2000 drb. meggy	15 Lei
2000 drb. cseresznye	15 Lei
10000 drb vadgesztenye	15 Lei
árban kapható.	1101

Édes nemes friss szegedi rózsapaprika, lucerna, répa, dughagyma és mindenféle magvak, 1058

kerti fűm

érkezett, legolcsóbban kapható:

Erdős Pál cégnél

Arad, Piata Avram Iancu 3. (Szabadság-tér).

Megvételre keressék megbízható 13080

10-16 HP.

erős benzínmotort. Singer Vimos Lipova (Lippa)

No. 956-1923

A N U N T.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor.

Aduca la cunostinta Generala ca puna la licitatie publica cantitatea de aproximativ 150,000 kra specia de zachar ce se afla la Pepiniera Statului Csala.

Ofertele inchise sunt a se mainta in conformitate cu legile contabilitati publice Art. 72-33. cel mai tarziu pana 10. Martie 1923. la adresa Regiunei 1. Viticole Ceala depunand ca garantie suma de Lei 15.000 Supraofertele nu se vor admite la licitatie.

Toate taxele catra Stat, Judet si comuna privesc pe cumparator.

Adjudecarea la Regiuna se va face in mod provizoriu asupra ofertei celei mai avantajoase iar vanzarea ramana definitiva dupa aprobarea din parte Serviciului Fermelor Viticulturii si Pepinierelor Statului Cluj.

Plata se va face in termen de 10 zile dela data aprobării.

Ofertele se primise pana la 10 Martie 1923.

Orice informatiuni se pot obtine dela Seful Regiunei 1. Viticole Arad-Ceala. 1100

Ceala, la 28. Februarie 1923.

Seful Regiunei 1. Viticole ZORAND.

Vasbetonárak,

csövek, csőfejek, víztartályok, kádak, itató és etetővályúk, faltéglák, bélestestek minden méretben, továbbá budai portlandcementbármily mennyiségben kaphatók az Aradi kereskedelmi és áruforgalmi r.-t.-nál, Iparbank helyisége. :: Bohus-palota. Telefon szám 8-80. 13203

3954-1923. szám.

TEMESVARI VASARHIRDETÉS.

Az idei Szent József országos vásár folyó évi március hó 15-től, március hó 19-ig fog megtartatni. Csütörtökön szarvasmarha-, sertés- és juhvásár. Pénteken és szombaton lóvásár. Fára (ipari és gazdasági célokra), kész faárakra, gyümölcsre, gazdasági eszközökre, ipari és kereskedelmi cikkekre nézve a kirakodó vásár, illetve eladás mind a négy napon át tart.

Timișoara, 1923. február hó 12-én

VAROSI TANACS.

Figyelmeztetés!

Az elkerített állatvásártérre is szabad szerkerbe fogott állatokat bevinni, de csak akkor, ha a szerkerbe fogott állatok is szabályszerű marhalevellél el vannak látva.

Szerkerbe fogott lovak, ha eladásra szánva nincsenek, a város területére, sőt a kirakodó vásárra is marhajárat nélkül jöhetnek be.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra március hó 15-én csütörtökön reggeli 5 órától kezdve van megengedve. 1097

(Utánvomas nem díjaztatik.)

Brilliansárat, gyöngyöt, platinát, arany és ezüst árakat és hamis fogsorokat magas áron veszek: Kun ékszerész, Arad.

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

JÓLFOZÓ szakácsnő jó bizonyítvánnyal felvétetik. Cim a kiadóban. 4000

HAZISZOLGA nőlen, jó bizonyítvánnyal rendelkező felvétetik. Virágos kert építéséhez értő előnyben részesül. Cim a kiadóban. 915

PERZSA, szmirna stb. szőnyegek szakember javítása „Spárta” szövőműiparban Bohus-palota. 13201

MINDENESNEK beállanék ellátásért jó bizonyítvánnyal, és gyermekekemmel. Cím: Mem Gencsi, Strada Sft. Georghe (Dezső-utca) 8a) 1070

JÓIRASU FIATALEMBER gyakornoknak azonnal felvétetik Ehrenfeld fűszer-nyakkereskedésében. 1071

IRNOK, IRNOKNÓ kerestetik jegyzői irodába. Totvárada, Jud. Arad. 1073

ÜGYES, szorgalmas leányt kerestünk csomagoláshoz. Cim Knieszer papírüzlet, Str. Vladimirescu (Dobó-utca) 1a.) 13070

PARKIROZASOKRA vállalkozik János János műkertész Str. Sirianu 7b) 1114

HAZMESTERI ALLAS a gör kath. palotában (Str. I. Bratlanu). Jelentkezni lehet Str. Gozdsu 3b. 1094

HAZVEZRTONÓ kerestetik kóser háztartás vezetéséhez vidékre, egyedülálló öregebb urhoz. Cim Kelet hírlapiroda. 18069

JOBBO, ki románul is beszél, Bucarestbe háziutazók végzésére ajánlkodik. Cim Horvátné Str. Horia (Széchenyi-u.) 4 érdeklődni vasárnap. 1108

FIZETŐ és tanulóleányok felvételnek. Harzáné Bihari Ilona divatszalonjában, Str. Filipescu (Flórián-utca) 10. 13070

Vétel és eladás.

CARRARAI márvány szobor, jókarban évről évről ruhák, ezüst kanalak, szobrok, fali és egyéb dísz tárgyak, kézimunkák, számovár, antik pohár, vitrinbe ezüst alá kézimunkák, aranyhímzések, stb. eladó. Str. Consistorului (Batthyány-utca) 23. I. em. jobb. 1000

ANTIK uri szoba berendezés olcsón eladó. Salon Artistique, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 1098

RÖVID FEKETE keresztúros Mignon zongora eladó. Piața Sava (Kelemen-tér) 6. ajtó 7. 13006

GYÖNYÖRŰ tizenkét személyes kávé készlet, két mokettó, szmirna szőnyeg 4x6, könyvszekrény kukoricamorzsóló és daráló eladó. „Uranus” iroda főpostával szemben. 13006

HASZNALT, de jókarban levő hódárku oserépedeska megvételre kerestetik. Cim Wallinger hirdetőjében. 18208

HARMÓNÍUMOT megvételre, vagy zongorát bére vidékre keresek. Cim Wallinger hirdetőjében. 13203

BŐSENDORFER ZONGORA 18.000 leiert, ebédő szőnyeg 5x4 m. 16.000 leiert eladó. Savoy-cég (Fűkereskedelmi iskola mellett). 13784

ZONGORÁK, perzsaszőnyegek, mesterlegedű, cimbalmok, hálósobák, gyönyörű kézimunkák, festmények, cséplőgarnitúrák, tükrök olcsó áron eladók Savoy-cég (fűkereskedelmi iskola mellett). 13784

URISZOBÁ vadonatúj, elegáns, angol klub bõrgarnitúrával eladó. „Salon Artistique” (Fischer Eliz-palota.) 13576

KITÜNC ÜZLETI KÖNYVEK, IRODAI CIKKEK és olcsó hangjegyek Kerpelnél. 13625

KÉT AGY, két éjjeli szekrény és egy állótűkór eladó. Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. II. em. 8. 1076

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

SAJATTERMÉSŰ ménesi hegyiberek kicsinyben 8 leitől Str. Vladimirescu (Dobó-utca) 4. 1020

ECETES, vagy vizes uborkát nagyobb mennyiségben veszek. Palkovits vendéglő. 1047

KERESÜNK ZONGORÁT, perzsaszőnyeget és mindenféle ingóságot megvételre Savoy-cég (Kereskedelmi iskola mellett). 13784

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sűrűszen keressünk antik butorokat, perzsa szőnyeget, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

Fornérgyár és Keményfatermelő R.-T., Arad,

Piața Plevnei (Arpád-tér) 2. Legolesőbb és legjobb fornérbeszerzési forrás. Vásárol állandóan: Jávor, hárs, kőris, cseresznye, gyertyán és diófáronkőket.

HAZAI FATERMELO RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ARAD, ajánlja prompt szállításra

7' tölgy szőlőkaróit. 970

Telefon 151.

Mindenfajta nyomtatványokat

Telefon 151.

a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig
izlésesen, jutányosan és gyorsan készít

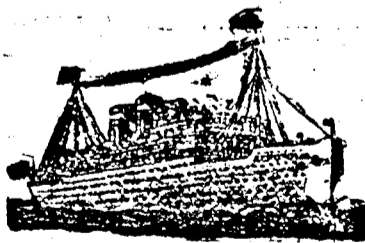
az „Aradi Közlöny” nyomdája
Acsev-palota Acsev-palota

Egyedüli közvetlen hajójárat CONSTANTÁ és NEW-YORK között a

FABRE-LINE

FRANCIA HAJOSTARSASAG HAJOJARATAI RÉVEN
Bucuresti, Pasagiul Comedia (Calei Victoriei No. 49)

Vesztegzár
nélkül

Áthajózás
nélkül

Van szerencsénk tudomására hozni a n. é. Amerikába utazni szándékos közönségnek, hogy február 22-én megkezdődött az amerikai konzulátus láttaozásával ellátandó utlevelek bejegyzése és akiknek az alábbi okmányok meg vannak, küldjük be azokat a fenti címre, miután mi is foglalkozunk amerikai vizumok megszerzésével: 1) Születési bizonyítvány. 2) Erkölsi bizonyítvány, amelyben föl kell hogy legyen tüntetve, hogy mióta tartózkodik abban a községben, ahonnan elindul. 3) Egy amerikai rokonának igazoló irata. 4) Hat fénykép. 5) A belügyminiszterium utlevele.

Az utlevelek láttaozása 1923. május 22-én kezdődik. Társaságunk hajói állandó áthajózás nélküli rendes járatokat tartanak fön Constanta és New-York között. Kérjen prospektust

RONGYOT megvételre keressünk. Cim a kiadóban. 1000

Ingatlan.

ELADÓ HÁZ Arad legszebb utcájában. Cim a kiadóban. 1052

SÜRÖSÉN eladó Str. Doamna Purgly 93-as elfoglalható ház kerttel. Bővebbet Wallinger-irodában. 13202

BELVÁROS területén magánházat keressünk magas áron Savoy-cég (fűkereskedelmi iskola mellett). 13784

MAGÁNHAZAK és kisebb bérházak a belvárosban 2-3-4-5 szobás lakásokkal. — Ghlorocon (Györökön) két szobás magánház. — Arad megyében kétjártu malom forgalmas helyen. — Háromszáz holdas bírtok kisajátítás alól mentes, kastélyval, épületekkel. — Hegyalján 6½ hold szőlő lakóházzal butorral és teljes felszereléssel, jutányosan eladók. Savoy-cég (fűkereskedelmi iskola mellett). 13783

MODERN HÁZ 8 szobás lakással eladó. Cim a kiadóban. 1095

BIZTOS TÖKEBEFEKTETÉS. Kmeletes bérház legforgalmasabb utcában feltűnő olcsón. Földszintes és emeletes bérházak, magánházak 3-6 szobás lakásokkal. Üzletház 3 szobás lakással 30 éve egykézben. Üzletház 2 tüzelttel 3 szobás lakással. Biztos egzisztencia. Vidéki üzletház 40 éve egykézben. Üzletház magyar és német községben 30 éve egykézben 70 ezer leiert eladók. Haasz-iroda, Str. Romanului (Zrinyi-utca) 6. 13517

KERESSEK megvételre Arad határában 2-3 holdas szőlőt. Cim Wallinger hirdetőjében. 13208

Üzletek.

JÓFORGALMU kocsmaz, fűszerüzlet és mézársték eladó. Polónyi Sándor Szerdahát. 945

Ellátás.

INTELLIGENS fiatalember keres feltűnő len uri családánál teljes ellátást. Címeket „Magántisztviselő” jellegre a kiadóba. 1102

HÁZIKOSZT, házon kívül is kapható. Cim Wallinger hirdetőjében. 13203

Oktatás.

ZONGORAÓRÁKAT ad Kezdeknek és haladóknak jutányosan zeneakadémiai hallgató. Strada Barijii (Rákóczy-utca) 15. 1024

EBÉDKOSZTÉRT francia órát adok. „Francia” jellegre Kelet hírlapiroda. 13069

Különbéle.

KÖLCSÖNT keresek három millió értékű ingatlanra, első helyi bekebelezés mellett, egymillió kettőszáz ezer leiert tizes százalékra. Cim a kiadóhivatalban. 1093

ISTALLO belvárosban hat lóra kiadó. Cim Wallinger hirdetőjében. 18208

EZERJÓFŰ gyomorelixir, pártatlan hatású szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógyszertár Aradon. 10831

Keresek egy szakavatott
borpince kezelőt
és egy

szakértő szőlőkezelőt.
Obláth Béni,

Str. Moise Nicoara, Petőfi-u.) 7.,
vagy Piața Stefan Cel-Mare (Bela-
tér) 12. 1008

Cassa de Păstrare Civilă din Arad Soc. Anonimă. — Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

CONVOCARE.

Cassa de Păstrare Civilă din Arad Societate Anonimă
 își ține la 4 Martie 1923. orele 11 a. m. în localitățile institutului Bulv.
 Regina Maria. (Andrássy-tér) No 22.

a XXXV-a Adunare Generală Ordinară

la care sunt invitați cu oț respectul acționarilor. Direcțiunea

OBIECTE:

1. Exmiterea alor doi acționari pentru verificarea procesului-verbal.
2. Deciderea asupra raportului direcțiunii și a comitetului de supraveghere, apoi examinarea socotilor tin anul 1922, staverirea bilanțului distribuirea prontului și decidera asupra absolvărilor.
3. Modificarea a §. 22 ale statutelor.
4. Alegerea direcțiunii pe un restim de 3 ani.
5. Alegerea comitetului de supraveghere pe un restimp de 3 ani și staverirea onoralului pentru acesta.
6. Alegerea comitetului censorator pe un restimp de 3 ani.
7. Autorizarea direcțiunii, că la caz dacă judecătoria va pretinde cele de lipsa să le săvârșască în cercul său de activitate.

Rugăm acționarilor, cari voiesc a participa la adunarea generală să depună acțiunile lor până la 1. Martie la Cassa Centralei sau la a Sucursalelor.

ACTIVA—VAGYON.

Bilanț la 31 Decembrie 1922. — Mەرleg-számla 1922. december 31-én.

PASSIVA—TEHER.

	Lei	b.	Lei	b.		Lei	b.	Lei	b.
Cassa — Pénztár			1,835.787	27	Capital societar — Részvénytőke			12,040.000	
Capitale elocote la alte institute de credit					Fond de rezervă — Tartalékalap	4,409.065	65		
- Más pénzüintézeteknél elhelyezett tőkék			3,961.497	54	Fond pentru descrieri — Leirási tartalék	250.000			
Cambii — Váltók	57,004.630	73		Fond de rezervă pentru diferință de curs					
Imprimuturi kölcsönök:					— Arfolyam különbözeti tartalék	79.195	20		
Imprumut communal — Községi kölcsön	25.470	42		Fond de rezervă pentru scăderea pretu-					
Imprumut cu acoperire hipot. — Zalog-					lui — Ingatlan értékesökkenési tartalék	59.864			
levél biztosítéki kölcsön	4,081.379	06		Fond de rezervă pentru contribuție —					
Serisuri fonciare — Jelzalog-kölcsön...	1,279.858	91		Adótartalék	55.000				
Obligatiune — Kötvény-kölcsön	16.685			Fond de rezervă pentru scăderea cursu-					
Debitori — Adósok	523.620	45		lui impr. de războiu — Hadikölcsön-					
Imprumuturi in cont-curent — Folyószám-				értékesökkenési tartalék	520.000				
la-kölcsönök	7,066.657	19		Fond de pensiuie — Nyugdíjalap	487.005	20	5,860.130	05	
Avans pe imprumut de războiu — Hadi-				Premial de 10% al hipot. cu premia —					
kölcsönkötvény előleg	492.196		70,490.497	76	Dijas záloglevelek 10% dija			33.919	40
Fond cu acoperire de serisuri fonciare					Imprumuturi cedate — Engedményezett				
— Zaloglevél biztosítéki alap			261.925		kölcsönök			192.147	20
Efecte — Értékpapírok			3,814.656	71	Hipot. in circulație — Zaloglevelek for-				
Lemnăria și țiglarie din Elek — Eleki					galomban			3,976.500	
fatelepi és téglagyári készletek			2,001.236	04	Depuneri spre fructificare: - Takarékbetétek:				
Imobilele: — Ingatlanok:					in libele — könyvecskére	44,991.970	67		
Casa institutului — Főintézeti székház	203.000				in cont curent — folyószámiára	9,009.555	29	54,001.525	96
5 case filialelor, țiglarie din Sântana					Creditori: — Hitelezők:			2,950.298	27
și Elek și alte imobilele — 5 fiókinté-					Datoria pe casa — Ingatlanartozás ...			102.037	26
zeti székház, eleki és ujszentannai tég-					Cupoanele hip. restante — Hátralékos				
lagyarak és egyéb ingatlanok	720.184		925.184		záloglevél szelvények			527.581	50
Inventarul institutului și 8 filialelor —					Cupoanele dividendei restante — Hátra-				
Főintézet és 8 fiókintézet leltára ...			1		lékos osztalékok			157.037	50
Interese restante — Hátralékos kamat			8.290	50	Contribuția după interesele restante —				
					Hátralékos betétkamatadó			118.718	39
					Interese anticipate — Előre felvett kamatok			1,616.233	59
					Chiria anticipată a casei — Előre fel-				
					vett házbér			12.850	
					Saldul profitului — Nyereség egyenleg			1,710.096	70
			83,294.075	82					
								83,294.075	82

Arad, la 24. Januaria 1923. — Arad, 1923. január hó 24-én.

Welszenburger Nándor, s. k.
 director general — vezérigazgató.

Bánfi Sándor, s. k.
 director executiv — ügyvezető-igazgató.

Gantner János, s. k.
 primocontabil — főkönyvelő.

DIRECTIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

- Dr. Keresztes, s. k. președinte — elnök. Schill, s. k. vicepreședinte — elnökhelyettes. Adelmann, s. k. Angele, s. k. Buttinger, s. k.
 Darányi, s. k. Gantner, s. k. Dr. Holló-Holzinger, s. k. Dr. Issekutz, s. k. Mandl, s. k. Martens, s. k. Nattland, s. k.
 Réthy, s. k. Seidner, s. k. Scherer, s. k. Vásárhelyi, s. k. Winkler, s. k. Wittmann, s. k.

Bilanțul prezent l-am confrontat cu registrele principale și secundare și l-am aflat în ordine.
 Jelen mérleg-számát a fő- és mellék-könyvekkel összehasonlítottam és azt helyesnek és teljesen rendben levőnek találtam.
 Arad, la 30. Januaria 1923. — Arad, 1923. január hó 30-án.

Comitetul de supraveghere: — A felügyelő-bizottság:

- Reinhart Gyula, s. k. președinte — elnök. Hoffmann Antal, s. k. Kosztka Emil, s. k. Minnich Adám, s. k. Szántó Gyula, s. k. Well József, s. k.

RAPORTUL COMITETULUI DE SUPRAVEGHERE.

Onorata Adunare Generală!

Mersul afacerilor institutului nostru în anul expirat 1922 l-am urmărit cu atențiune vie conform datorinței noastre impusă prin lege și am examinat diferitele ramuri de agende și în consecvență avem onoare a raporta ou. Adunări Generale, că mersul afacerilor în toate ramurile a fost în conglasuire cu legea comercială și cu statutele, starea valorilor am aflat-o într-o între toate în ordine și în consonanță cu registrele institutului.

Am participat la inventarizarea valorilor și documentelor institutului, am examinat bilanțul pe anul 1922. și ne-am convins, că construirea aceluia direcțiunea s'a efectuit conform legilor comerciale și statutelor, în urmăre propunem aprobarea bilanțului.

Am examinat propunerea direcțiunii cu privire la împărțirea veniturii de 1,710.096 L. 70 b. și deoarece am aflat-o de corectă și în consonanță cu interesul institutului, o recunoaștem și o recomandăm spre primire și ou. Adunări Generale.

Arad, la 30. Januaria 1923.

Comitetul de supraveghere.

MEGHIVÓ.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

XXXV. rendes közgyűlését

1923. évi március hó 4-én délelőtt 11 órakor tartja az intézet helyiségeiben, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 22., melyre a részvényeseket tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

TARGYSOROZAT:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, továbbá az 1922. évi számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények iránti határozathozatal.
3. Az alapszabályok 22. §-ának módosítása.
4. Az igazgatóság megválasztása 3 évre.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása 3 évre és javadalmazásának megállapítása.
6. A bíráló-választmány megválasztása 3 évre.
7. Az igazgatóság felhatalmazása a cégbíróóság által netalán kívánt változásoknak saját hatáskörében való elintézése iránt.

A t. részvényesek, akik a közgyűlésen részvenni óhajtanak, felkérletnek, hogy részvényeiket március 1-ig a főintézet vagy a fiókok pénztáránál leitéményezni sziveskedjenek.

Arad, 1923. január hó 30-án.

A felügyelő-bizottság.